Ankenævnet *for* Forsikring

Den 23. september 2026 blev i sag nr. 104350:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har forsikring ved tab af erhvervsevne. I klage af 19/9 2025 har klagerens advokat bl.a. anført:

> "**1. PÅSTANDE:**
> **PÅSTAND 1:**
> PFA Pension skal anerkende, at [klageren] er berettiget til udbetaling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under den hos PFA Pension tegnede erhvervsevnetabsforsikring under pensionsordning med policenr. … med virkning fra den 1. februar 2024.
>
> **PÅSTAND 2:**
> PFA Pension skal anerkende, at ophævelsen af [klagerens] erhvervsevnetabsforsikring er uberettiget.
>
> **PÅSTAND 3:**
> Forfaldne og ikke betalte ydelser skal tillægges rente efter forsikringsaftalelovens § 24.
>
> **PÅSTAND 4:**
> PFA Pension skal betale klageren et efter Ankenævnet for Forsikrings skøn fastsat bidrag til dækning
> af advokatomkostninger.
>
> **2. SAGSFREMSTILLING:**
> **2.1.Sagens tvist:**
> Denne sag drejer sig om, hvorvidt PFA Pension har været berettiget til at ophæve [klagerens] erhvervsevnetabsforsikring med virkning fra 1. februar 2024 efter at have foretaget en internetun-

dersøgelse med indsamling af 61 siders bilag dækkende for en periode fra primo 2017 til ultimo 2023 (næsten 6 år).

Herudover drejer sagen sig også om, hvorvidt [klagerens] erhvervsevne er nedsat med mere end 50 procent efter den 1. februar 2024 henset til oplysningerne i PFA Pensions internetundersøgelse.

[Klageren] er uddannet … og har blandt andet arbejdet hos [virksomhed1], hvor hun blev sygemeldt i juni 2017.

Den 10. oktober 2017 anmeldte [klageren] sit erhvervsevnetab til PFA Pension med angivelse af første sygedag den 29. juni 2017 (**bilag 1**).

Ved besvarelsen satte [klageren] kryds ved, at hun ikke udførte frivilligt arbejde.

PFA Pension fandt herefter, at [klageren] opfyldte betingelserne, herunder karensperioden, for udbetaling af erhvervsevnetabsydelse og præmiefritagelse med virkning fra den 1. oktober 2017 (**bilag 2**).

Den 9. december 2019 udfyldte [klageren] et funktionsevneskema til PFA Pension (**bilag 3**), hvoraf der blandt andet fremgår, at [klageren] var i arbejdsprøvning med start den 26. april 2019 med arbejde 3 timer om ugen.

Herudover anførte [klageren] blandt andet følgende om sine symptomer skemaet fra december 2019: *Nedsat bevægelighed i venstre arm. Hovedpine. Ondt i ryggen. Brug for hvile, stress, udbrændthed, angst. Hukommelses-og koncentrationsbesvær.*

Primært udbrændthed, men også min skulder/nakke/piskesmæld og dårlig ryg gør mit funktionsniveau meget dårligt. Angstanfald, koncentrationsbesvær, hukommelsesbesvær.

Til funktionsevneskemaet (bilag 3) vedlagde [klageren] en række bilag til oplysning af sagen.

PFA Pension traf den 18. december 2019 afgørelse om, at [klagerens] midlertidige erhvervsevne fortsat var nedsat med mere end halvdelen (**bilag 4**).

Den 29. september 2020 traf PFA Pension afgørelse om, at [klagerens] generelle helbredsmæssige erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen (**bilag 5**)

Den 4. december 2023 afsluttede PFA Pension sin internetundersøgelse af [klagerens] aktiviteter på internettet (**bilag 6**). PFA Pension har ikke sorteret sin internetundersøgelser kronologisk fra 2017 og frem til december 2023. I det følgende gives der derfor en kronologisk gennemgang af PFA Pension registrerede følgende antal hændelser i de forskellige år:

1. Før erhvervsevnetabsanmeldelsen i oktober 2017 – 5 hændelsesdatoer i 2016 og 2017 (Side 52, side 53, side 54, side 55)
2. 2018 – 8 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 43, side 44, side 46, side 47, side 48, side 49, side 50, side 51)
3. 2019 – 3 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 39, side 41, side 42)
4. 2020 – 4 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 35, side 36, side 37, side 38)

5. 2021 – 5 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 28, side 32, side 34, side 38, side 51)
6. 2022 – 10 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 22, side 23, side 24, side 25, side 26, side 27, side 28, side 29, side 30, side 31)
7. 2023 – 15 hændelsesdatoer på 12 måneder (side 5, side 6, side 7, side 8, side 10, side 11, side 12, side 13, side 14, side 15, side 16, side 17, side 18, side 19, side 21)

Den 24. januar 2024 (1 måned og 20 dage efter internetundersøgelsens afslutning) sendte PFA Pension et høringsbrev til [klageren] på baggrund af internetundersøgelsen med varsling om ophævelse af [klagerens] erhvervsevnetabsforsikring med den begrundelse, at [klageren] havde handlet illoyalt over for PFA Pension ved, at hun efter PFA Pensions opfattelse havde afgivet urigtige oplysninger eller tilbageholdt væsentlige oplysninger om omfanget af hendes erhvervsevne (**bilag 7**).

Af brevet fremgår, at det er PFA's opfattelse, at der er væsentlig diskrepans mellem, at [klageren] i en spørgeskemabesvarelse fra december 2019 (cirka 4 år før internetundersøgelsens afslutning) har krydset 'nej' til, at hun udførte lønnet/ulønnet/frivilligt arbejde, og at [klageren] efter PFA's opfattelse agerer:
som selvstændig fotograf, … , … , … og … , som efter PFA's opfattelse kræver både udførlig koncentration, en god hukommelse og generelt et mentalt og fysisk funktionsniveau, som er langt højere end det, som De har oplyst til PFA.

De har endda været i stand til at gennemføre en uddannelse som … i den periode, hvor De har modtaget erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse fra PFA. Der ses således at være væsentlig diskrepans mellem det, som De har oplyst til PFA, og de internetundersøgelser, som PFA har foretaget.

Det er på baggrund af ovennævnte internetundersøgelse min og PFA's opfattelse, at Deres oplysninger til PFA, kommune og læger om omfanget og nedsættelsen af Deres erhvervsevne samt karakteren af Deres klager er helt uforenelige med Deres faktiske aktivitets- og funktionsevneniveau.

Der er intet i de oplysninger, som PFA nu er i besiddelse af, som antyder, at De skulle have de anførte fysiske funktionsindskrænkninger med den virkning, at Deres erhvervsevne skulle være reduceret i dækningsberettiget omfang.

PFA's synspunkter i høringsbrevet om, at [klageren] har handlet illoyalt, er således for det første baseret på PFA's opfattelse af, at internetundersøgelse er uforenelig med, at [klageren] i december 2019 satte kryds ved, at hun ikke udførte lønnet eller frivilligt arbejde.

For det andet er det baseret på et synspunkt om, at [klageren] agerer som selvstændig fotograf … og … hvilket – ubestrideligt – vil være uforeneligt med [klagerens] oplysninger om hendes funktions- og aktivitetsniveau, hvis det rent faktisk var tilfældet.

Den 21. marts 2024 fremsendte [klagerens] daværende advokat … sit høringssvar til PFA Pension (**bilag 8**), hvor i han anførte, at [klageren] havde fotografi som en hobbyaktivitet, som hun kun kunne udføre i begrænset omfang.

Den 12. april 2024 besvarede PFA Pension advokat … høringssvar og fastholdt sin beslutning om at ophæve [Klagerens] forsikring (**bilag 9**). PFA's advokat anførte i brevet følgende:

Det afgørende ved vurderingen er, at din klient er i stand til at fungere som fitigraf og deltage i flere forskellige fotosessioner, foredrag og fotokonkurrencer, til trods for at hun til PFA har oplyst, at hun ikke er i stand til dette.

I brevet henvises der ikke til, hvornår [klageren] skulle have oplyst til PFA, at hun ikke er i stand til at [aktivitet].

… [klagerens] ægtefælle, klagede den 21. oktober 2024 til PFA's klageansvarlige over ophævelsen af sin hustrus forsikring (**bilag 10**).

Klagen indeholder en mere detaljeret gennemgang af [klagerens] aktiviteter, hvori det blandt andet anføres, at [klageren] havde fotografi som hobby, at hun aldrig har modtaget løn herfor, og at hendes hobbyaktivitet har været begrænset.

Den 22. november 2024 (**bilag 11**) afviste PFA's klageansvarlige at imødekomme [klagerens] klage og traf beslutning om at fastholde ophævelsen af [klagerens] erhvervsevnetabsforsikring.

Af afgørelsens begrundelse fremgår blandt andet følgende:
Indledningsvist bemærkes det, at det er uden betydning for vurderingen af [klagerens] erhvervsevnetab, om hendes virke som fotograf betragtes som en hobbyaktivitet eller et erhverv.

Det er i den forbindelse også uden betydning, om [klageren] har oprettet en selvstændig virksomhed, eller om hun modtager aflønning.

På baggrund af vores internetundersøgelse har vi således kunne konstatere, at [klageren] både er i stand til at fungere som fotograf og deltage i fotosessioner, foredrag og fotokonkurrencer, på trods af at hun har oplyst, at hun lider af betydelige smerter i ryggen med udstråling til benene samt psykiske gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær, uoverkommelighedsfølelser og manglende overblik.

Desuden har hun oplyst, at hun ikke forventede at kunne arbejde igen, da hun foruden ovenstående også oplevede nedsat bevægelighed i venstre arm, hovedpine, stress, angst og et generelt behov for hvile.

Internetundersøgelsen viser dog, at [klageren] både fungerer som fotograf, … , …, … og …. Efter vores opfattelse kræver disse aktiviteter både udførlig koncentration, en god hukommelse og et generelt mentalt og fysisk funktionsniveau, der overstiger det, som [klageren] har angivet til os.

Vores vurdering understøttes desuden af vores lægekonsulent, som har vurderet, at de af [klageren] oplyste gener ikke stemmer overens med hendes virke som fotograf, da dette er et fysisk belastende arbejde, som ikke harmonerer med de helbredsmæssige gener, som [klageren] har oplyst, at hun lider af.

Derfor er det også vores opfattelse, at hendes engagement som fotograf, uanset om det er en hobby eller ej, ikke er foreneligt med hendes sygdomshistorie.

2.2.Lægeligt

Siden 2010 har [klageren] haft lænderygsmerter. Disse har imidlertid ikke forhindret hende i at arbejde før sommeren 2017. Her blev smerterne forværrede, de blev konstante, og hun begyndte at opleve udstrålende smerter i benene. Journal fra egen læge og [privathospital] for 2017 fremlægges som **bilag 12 og 13**:

Objektivt er der MR-skanningsfunden i journalen fra [privathospital], hvor der i en MR-beskrivelse fra [privathospital] er noteret følgende:
Der ses moderate degenerative forandringer i 4. lumbale discus, ledsaget af en ret bred, lidt kantet protrusion/prolaps henover midtlinjen, tilsyneladende tangerende h0. L5-rod. Pa dette niveau ses også beskedne ossøse randudbygninger.

Ved en anden undersøgelse er der påvist følgende objektive fund:
- *Protrusio/prolapsus disci iv. L4. n*
- *Minimale degenerative forandringer kaudalt i cervikaldelen.*
- *Degeneratio et protrusio disci iv. Th11/Th12 levi gradu.*
- *Subtotalt udslettet lumbal lordose.*
- *Ingen stenoseforandringer eller intramedullaer patologi pavist*

Herudover er det i journalerne noteret, at [Klageren] er psykisk påvirket af hendes konstante smerter og har symptomer i form af angstanfald og depression, tankemylder, svimmelhed, søvnbesvær osv.

I perioden 28. september 2017 til den 29. juni 2018 var [Klageren] tilknyttet [smerteklinik] for behandling af hendes kroniske smerteproblematik (**bilag 14**).

Den 9. november 2018 indhentede … Kommune en udtalelse fra smertelæge … til brug for sin behandling af [Klagerens] sag.

Udtalelsen blev udfærdiget ud fra journalmaterialet hos smerteklinikken, og … konkluderede, at [klagerens] funktionsniveau var nedsat til det ubetydelige som følge af hendes kroniske smerter i lænderyggen.

Samtidig fremhævede smertelægen, at [klagerens] kroniske smerteproblematik ikke var til hinder, at hun kunne afklares kommunalt.

Udtalelsen af 13. november 2018 fra smertelægen fremlægges som **bilag 15**.

Den 18. januar 2018 blev [klageren] påkørt bagfra, mens hun sad i sin bil, hvorved hun blev påført et piskesmældstraume.

I forbindelse med [klagerens] erstatningssag indhentede [andet selskab] en speciallægeerklæring den 1. maj 2019 fra overlæge, dr. med., speciallæge i neurologi …, som konkluderede følgende:
Forud herfor ingen nakke arm symptomer, men gennem 9 år dagligt udtalte og gennem årene tiltagende lænderygsmerter, som har krævet sygemelding siden juli 2017.

Der var strakssymptomer. Det primære har været og er hovedpine, nakkesmerter udstrålende til ve skulder/OE, ve OE kraftsvigt, tinnitus, jævnligt svimmelhed foruden en daglig udtalt uspecifik almen træthed.

Der er udtalt ømhed og smertebetinget bevægeindskrænkning i både columna cervicalis og sv.t. ve skulder, som nærmest fremtræder 'frozen, dog ses ingen muskel-inaktivitetsatrofi sv.t. ve skulder/OE tydende på at armen bruges.

Der er således ingen obj traume tegn, ingen tegn på rod affektion, men et 'fysiurgisk' smertemen.

Skulderen burde vurderes af rheumatolog inkl UL scanning.

Tilstanden har været stationær i >1 år og kan meget vel i betragtning af sværhedsgrad og fund blive varig. Pt er fortsat i relevant fysioterapi. Sammen med den i forvejen bestående 9 år varende lænderyganamnese vil pt's erhvervsevne være påvirket, men ikke ophævet

Speciallægeerklæringen af 1. maj 2019 fremlægges som **bilag 16**.

Den 2. juni 2019 var [klageren] indlagt på hospitalet grundet en akut midlertidig forværring i sine rygssymptomer. [Klageren] blev udskrevet den 12. juni 2019. Af udskrivningsresuméet fremgår følgende: *Har været indlagt pga. forværring af smerterne med udstråling. Var set og vurderet af ryg. kir. der anbefalet rodblokade og evt. henvisning til amb. mhp. dese-operation.*

Væsentlige fund inkl. paraklinik:MR columna lumbalis
Tiltaget bredbaset median discusprotrusion med en venstresidig paramedian prolapskomponent L4/L5, der trykker på afgangen af venstre L5-rod. Der også kontakt med afgangen af højre L5-rod, men uden sikker direkte trykpåvirkning. Bevarede pladsforhold L5/S1

Væsentlige medicinændringer: Rodblokade svt. L5

Den 23. september 2019 blev der udført en flere timer lang operation af [klagerens] for en ny lumbal diskusprolaps med nerverodspåvirkning. Genoptræningsplanen fremlægges som **bilag 17**.

Efterfølgende oplevede [klageren] en akut bedring af smerterne fra nervetrykket, men hun oplevede fortsatte smerter og øvrige symptomer i lænderyg og ben.

Den 12. marts 2020 fremkom egen læge med en statusattest til … Kommunes rehabiliteringsteam, jf. **bilag 18**. Af lægeattesten fremgår der følgende om [Klagerens] helbredsmæssige forhold:

Svære rygsmerter siden 2010, hvor hun efter kiropraktorbehandling fik discusprolaps L4/L5 , en bred prolaps med tryk til begge sider, især på ve nerverod, pt fik morfinbeh, gik med rollator efter 3 ugers indlæggelse i sengeleje og med fys-beh og bassintræning, samt efterfølgende træningsforløb i … (kommunalt) i 3 omgange, hun har trænet flittigt og tænkte i 2010, at hun ville kunne træne sig op til at kunne arbejde i ordinære vilkår igen, da hun altid har haft en stærk vilje til at ville klare sig selv og arbejde med sit fag og har gjort alt hvad hun kunne for at kunne arbejde igen. Smerterne var dog kroniske og derudover har pt haft alvorlige stress-symptomer, disse symptomer kom frem, da hun i 2015 besvimede i sit hjem og havde haft stort pres på arbejdet med tiltagende belastninger.

Fik dog stadig stress-symptomer på de 25-27 timer, da presset også var højt der. Rygsmerterne blev atter forværret kraftig i 2017, hun ikke klare påklædning mv. Behandlet med smertestillende

og henvist til fys, men det lindrede slet ikke nok og den psykiske påvirkning af selve smerterne forværrede også situationen.

Blev henvist til smerteklinik og kommunalt træningsforløb samt via sundhedsforsikringen til [klinik]. MR-scanning viste både degenerative forandringer, i nakke og i lænd, discusprolaps ved L4, samt degeneration og protrusion af disci TH11/th12.

Hun har foruden selve rygsmerterne udstrålende smerter til ben og blev startet amitrptylin, men fik bivirkninger i form af træthed, svimmelhed, tinnitus, kunne ikke rejse sig. Må skiftes til gabapentin [medicin for nervesmerter] foruden duloxetin og tramadol retard.

Blev påkørt bagfra i bil 18.1.18, hvilket gav yderligere smerter i nakke, ve skulder, ve arm og hovedpine. [Smerteklinik] ovl vurderer at der er kommet piskesmældslæsion fra denne ulykke. Han konkluderer at hun har haft 7 års varende posttraumatiske diskogene smerter og degenerative forandringer, kronisk muskuloskeletale lænderygssmerter og med neuropatisk præg. Han konkluderer også at hun er færdigudredt rent rygmæssigt og at der er tale om svære og kroniske smerter.

Fysisk kan hun med nuværende rygsymptomer kun gå langsomt, ikke fx støvsuge, ikke løfte tungt, stryge, vaske tøj mv. Må iflg behandlere max lave 1 times let husligt arbejde om dagen derhjemme. Hun ligger og sidder i løbet af dagen

Hun har tidl arbejdet meget med IT, har kunnet håndtere komplicerede problemstillinger. Nu kan hun bl.a. ikke engang hjælpe sin [barn] med matematik, ikke følge en opskrift, ikke huske aftaler, datoer eller telefonnumre (og taster forkert flere gange), det er kommet bag på hende, at hende matematiske kunnen er blevet så lav, det er ikke bedret igennem de sidste år. Hun bliver også ked af det hver gang hun prøver, så hun vil ikke kunne lave IT-arbejde igen og kan ikke koncentrere sig i mere end meget kort tid ad gangen.

Den 27. april 2020 fremkom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring med en vejledende udtalelse til [klagerens] erstatningssag ved [andet selskab] (**bilag 19**). Ved vurderingen medvirkede en lægekonsulent med speciallæge i neurologi.

[Klagerens] varige mén blev i den forbindelse bedømt til 10 procent svarende til daglige middelsvære nakkesmerter med udstråling til skulder/arm, og hendes erhvervsevnetab blev bedømt til mindre end 15 procent. Som begrundelse for, at erhvervsevnetabet efter erstatningsansvarsloven som følge af skaden var mindre end 15 procent, anførte Arbejdsmarkedets Erhvervssikring følgende:

Vi har endvidere lagt vægt på, at det i journalnotat af 9. november 2018 fra [smerteklinik] blev vurderet, at [klagerens] funktionsniveau var nedsat til det ubetydelige, begrundet i rygsmerter og sovende ben.

<u>Det er derfor vores lægefaglige vurdering, at [klagerens] erhvervsevne allerede var nedsat til det ubetydelige inden aktuelle skade</u>, og uanset at [klagerens] fremtidige erhvervsmæssige situation ikke er afklaret i kommunalt regi, finder vi ikke, at generne efter skaden sig selv kan begrunde et varigt erhvervsevnetab, heller ikke i forhold til en resterhvervsevnevurdering.
(min understregning)

Den 29. november 2021 blev [klageren] afsluttet efter et længerevarende forløb hos en fysioterapeut, efter hun blev henvist til behandling efter at have været indlagt den 17. januar 2021 (**bilag 20**) grundet en akut forværring af sine kroniske lænderygsmerter. Af afslutningsnotatet fremgår følgende:

[Klagerens] forløb har været præget af længere perioder med pauser samt et meget svingende symptombillede.

[Klagerens] tilstand er kronisk og behandling har et lindrende sigte med fokus på disponering i flere hverdagsaktiviteter og øget fysisk aktivitetsniveau, samt en større psykologisk fleksibilitet og interageren i værdibaserede aktiviteter og engagerede handlinger

[Klageren] har sidenhen løbende modtaget behandling, herunder medicin og blokader, for sine psykiske og fysiske symptomer, herunder receptpligtig medicin (**bilag 21**).

Herudover fremgår der følgende om [klagerens] skuldersymptomer i speciallægeepikrise af 1. maj 2025 (**bilag 22**), hvoraf fremgår følgende om symptomerne og de objektive fund:
Rygskade for mange år siden/lumbal discusprolaps, desuden Whiplash skade relateret til trafikuheld,

Aktuelle
Pt. har i flere år haft smerter og bevægeindskrænkning i venstre skulder, har fået enkelte steroid injektioner på privat hospital, sidst for 2 år siden, har angiveligt tidligere fået konstateret rotator cuff sin. skade.

Pt. har for 1½ måned siden haft stærke smerter og bevægeindskrænkning i venstre skulder, uden nye skader i anamnesen forud for symptomernes debut. Behandling med Panodil og Klorzoxazon har kun haft begrænset effekt, der har dog efterhånden været spontan fremgang, hvad angår smerterne og bevægeindskrænkningen i venstre skulder. Pt. forsøger at udføre enkelte øvelser i det daglige.

Objektivt og ved ultralydsundersøgelsen af venstre skulder er der tegn til rotator cuff affektion, der er indskrænket elevation i venstre skulder: til 90 grader aktivt/150 grader passivt, positiv smertebue ved elevation over 90 grader samme sted, normal ekstern rotation i begge skuldre, positiv Hawkins/Neer-s test sin., normale dybe og superficielle reflekser bilateralt, positiv Tinel´s test sin. - i mindre udtalt grad også dxt.

2.3.Kommunalt:
Efter [klageren] blev sygemeldt i 2017, modtog hun i første omgang sygedagpenge, hvorefter hun overgik et jobafklaringsforløb hos … Kommune.

Den 16. april 2018 blev [klagerens] sag behandlet hos … Kommunes rehabiliteringsteam efter inddragelse af en lægefagligt uddannet sundhedskoordinator. På baggrund af indstillingen herom blev [klageren] herefter tilkendt et ressourceforløb med en forventet varighed på 2 år. Af begrundelsen fra rehabiliteringsteamets indstilling fremgår følgende:

Rehabiliteringsteamets anbefalinger:

Rehabiliteringsteamet vurderer, at [klageren] bør tilbydes en tværfaglig, koordineret og helhedsorienteret indsats i form af et ressourceforløb primært på grund af indgribende, kroniske rygsmerter, som udgør en trussel i forhold til [klagerens] fortsatte tilknytning til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår. I vurderingen indgår, at [klageren] har accepteret et indkomsttab ved at forsøge en arbejdstidsreduktion for imødegå de helbredsmæssige begrænsninger, som alligevel resulterede i en fornyet sygemelding.

I vurderingen indgår ligeledes, at [klageren]smertegener trods ihærdige, flere genoptræningsforløb beskrives som forværret.

Diagnoser ifølge læge
Discusprolaps på lændeniveau
Stress, belastningsreaktion

Diagnosernes betydning for arbejdsevnen
Nedsat funktion, psykisk, hukommelsesbesvær, koncentrationsbesvær, uoverkommelighedsfølelse, manglende overblik.

Afgørelse om bevilling af ressourceforløb fremlægges som **bilag 23**.

Den 11. juni 2018 foretog ergoterapeut … en funktionsevnevurdering af [Klageren] i hendes eget hjem (**bilag 24**). Af funktionsevnebeskrivelse fremgår, at [klageren] er begrænset i sin dagligdag grundet sine smerter og psykiske symptomer, men at hun samtidig kan udføre flere dagligdagsfunktioner:
Når børnene har fri fra skole, henter [klageren] dem (i bil), hvorefter de kører hjem. Til tider har børnene legeaftaler, men ofte foregår dette hos andre børn, og [klageren] nævner også, at børnene har betalt en høj pris for hendes sygdomsforløb, eftersom der ikke er overskud til mange aftaler efter skole, og dette gælder også fritidsinteresser,

[Klageren] klarer daglig hygiejne, påklædning mm. [Klageren] har dog smerter når hun fx skal tage tøj på, over skulderhøjde.

På den baggrund fandt ergoterapeuten, at [klageren] ikke på det foreliggende grundlag havde behov for hjælpemidler i hjemmet.

Den 12. marts 2019 drøftede [Klageren] muligheden for at etablere en praktik med sine sagsbehandlere hos … Kommune. Af notatet fra samtalen (**bilag 25**) fremgår følgende:
Jeg har haft sagen til drøft og der er kommet et par ideer til kommende praktik på bordet.

Da [klageren] har talt om hun er glad for fotografering, så har jeg kigget på nettet og fundet hendes hjemmeside, hvor hun har … . Det er en mulighed at prøve at finde en praktik inden for dette område – …

Den 1. april 2019 afholdt sagsbehandlerne hos … Kommune igen samtale med [klageren] om muligheden for at etablere et praktikforløb. Af samtalenotatet (**bilag 26**) fremgår følgende:

[Klageren] har talt med nogle fotografer i hendes netværk, men de har ikke plads pt til praktikanter.

Den 10. april 2019 iværksatte … Kommune et praktikforløb hos [virksomhed2] med en ugentlig arbejdstid på 3 timer, 1 gang om ugen (**bilag 27**).

En måned og 13 dage efter etablering af praktikken modtog … Kommune 23. maj 2019 en opfølgning fra praktikstedet (**bilag 28**):
Hun [arbejdsopgave] som hun skal og virker glad for at være her. Går fint med … og prøver at være med, men har som sagt mange smerter.

Den 27. maj 2019 udstedte rehabiliteringsteamet en revision af planen for [Klageren] (**bilag 29**):
Beskæftigelse:
Der er iværksat en meget skånsom praktik i [virksomhed2], hvor [klageren] bla skal … .
Mål opfyldelse:
Delvist opfyldt
Plan for de næste 6 måneder:
[Klageren] skal forsætte i praktikken.
Socialt:
[Klageren] har fået mentor … , som skal støtte op om indsatsplan.
Helbred:
[Klageren] er startet op på [privathospital] i bassin træning
Mål opfyldelse:
Opfyldt

Efter [klagerens] indlæggelse i sommeren 2019 fortsatte hun sin praktikforløb med 3 timer ugentligt under skånsomme forhold, hvor hun blandt andet fortsat skulle [arbejdsopgave].

Den 25. juni 2019 udstedte … Kommune en kommunal observationsrapport (**bilag 30**). Af rapporten fremgår følgende:
Fritidsinteresser: Fotografere portrætter.

Den 31. januar 2020 udstedte rehabiliteringsteamet hos … Kommune endnu en revision af planen for [klageren] efter 1 1/3 år fra tidspunktet for tilkendelse af ressourceforløbet (**bilag 31**).

Af planen fremgår, at der var iværksat en meget skånsom praktik i [virksomhed2], hvor [klageren] blandt andet skulle [arbejdsopgave], men at praktikken blev aflyst på grund af manglende progression.

Virksomhedspraktikken blev aflyst med virkning fra 17. januar 2020 (**bilag 32**).

Den 23. april 2020 traf … Kommune afgørelse om, at [klageren] er berettiget til førtidspension (**bilag 33**).

2.4.Kommunikation
Siden [klageren] modtog dækning i efteråret 2017 og frem til, efter hun modtog PFA's endelige afgørelse i 2020, har hun løbende ringet ind til PFA med henblik på at stille spørgsmål om sin dækning

Af notaterne fremgår der meget sparsomme referater af samtaler uden, at det fremgår, hvilke svar [klageren] har fået til sine spørgsmål til sin dækning,

Noterne fra disse opkald fremlægges som **bilag 34.** Af note til opkald af 8. september 2017 fremgår
f.eks. følgende:

FT ringer og spørger til udfyldning af ansøgningsskema, har mange spørgsmål og er usikker på, om hun skal afvente samtale hos kommunen i slutningen af måneden.

Oplyser, at hun skal udfylde skemaet så godt hun kan og vedlægge så meget som muligt, men hun må gerne sende ansøgningsskema til os nu, og så kan vi selv indhente akter hos kommunen.

Det vil hun gerne, hun synes det hele er meget uoverskueligt, og hun vil meget gerne sende ansøgningsskema så hurtigt som muligt af hensyn til hendes arbejdsgiver.
(understregning)

Efter samtalen udfyldte [klageren] spørgeskemaet således, at der blev sat kryds ved, at hun ikke udførte frivilligt arbejde (bilag 3).

Det er [klagerens] opfattelse, at hun ved telefonsamtalen den 8. september 2017, oplyste PFA Pension om sin interesse i fotografier, og at PFA Pension oplyste hende om, at det ikke udgjorde 'frivilligt arbejde' i ansøgningsskemaets forstand. Se hertil uddybende [ægtefælle] klage til den klageansvarlige (bilag 10).

Den 9. maj 2018 skrev [Klageren] til PFA Pension i forbindelse med, at hun tidligere telefonisk havde oplyst PFA Pension om, at hun var overgået til ressourceforløb. Af beskeden til PFA Pension (bilag 35) fremgår følgende:
Hej. Jeg skrev og ringede til jer i februar, fordi jeg overgik til ressourceydelse. Jeg fik at vide, at jeg ville få en ny beregning fra jer, men den har jeg først fået nu. Jeg kan ikke rigtig finde rundt i udbetalingerne for marts og april, så kan I ikke sende mig en opgørelse for disse to måneder, så jeg kan se, hvordan det hænger sammen?

Jeg beklager meget ulejligheden, men jeg er nødt til at få skåret tingene lidt ud i pap for at jeg kan følge med i det.

Hilsen [klageren]
Fandt ud af hun ikke har fået afgørelsesbrevet, så det sender jeg igen
(min understregning)

Den 1. oktober 2020 – to dage efter [Klagerens] generelle erhvervsevne blev vurderet nedsat med mere end halvdelen (bilag 4) – ringede hun til PFA Pension, og der er i telefonnotatet noteret initialerne fra 3 forskellige medarbejdere, jf. bilag 34.

[Klageren] er af den opfattelse, at hun i forbindelse med dette telefonopkald oplyste, at hun ville prioritere sine tilbageværende ressourcer på sin fotohobby, og hun i den forbindelse spurgte PFA, om der var noget, hun skulle være opmærksom på.

3. FORSIKRINGSFORHOLD:
[Klageren] var på tidspunktet på forsikringsbegivenheden omfattet af pensionsvilkår for PFA Plus pr. 28. april 2017 (**bilag 36**). Af pensionsforsikringsvilkårene fremgår blandt andet følgende vilkår:
…

4. BEMÆRKNINGER TIL OSINT:
PFA Pension har i sit klagesvar til støtte for sin ophævelse af [klagerens] tab af erhvervsevneforsikring anført, at [klageren] både fungerer som fotograf, … , … , … og … .

PFA Pension henviser i den forbindelse til sin OSIT-rapport. OSINT-rapporten fremstår selektiv og konstrueret, idet væsentlige oplysninger fra hjemmesider, herunder f.eks. omtaler på hjemmesiderne om, at der har været tale om 'amatør'/'hobby'-fotografi, er udeladt af rapporten og flere screenshots er taget ud af kontekst og uden at give baggrundsoplysninger, der er let tilgængelige, f.eks. navnet og formået for facebookgruppen, hvor [klageren] har skrevet Facebookkommentarer.

PFA Pension synes at have trukket sit synspunkt om, at [klageren] skulle fungere som selvstændig fotograf tilbage, jf. f.eks. høringsbrev og klagesvar (bilag 7 og 11).

Først og fremmest bestrides det ikke, at [klageren] har taget nogle billeder (lagt makeup og stylet i den forbindelse), holdt et oplæg og deltaget i nogle fotokonkurrencer samt uploadet nogle få musikanmeldelser i den periode på 7 år, hvor [Klageren] har modtaget dækning.

[Klagerens] udførelse af sådanne aktiviteter har imidlertid alle sammen været tilknyttet hendes fritidsinteresse for fotografi.

Den fremlagte OSINT-rapport dækker over en periode på 7 år med 50 forskellige hændelsesdatoer.

Det giver i gennemsnit 7,14 hændelsesdatoer for hvert år. Heller ikke indholdet af internetundersøgelsen dokumenterer, at [klageren] har et væsentligt højere funktionsniveau via. sine fritidsaktivitet, i form af fotografi mv., end det funktionsniveau, som fremgår af de lægelige og især de kommunale akter med en ugentlig arbejdstid med fotografiopgaver på 3 timer ugentligt.

[Klageren] har under klagesagen ved PFA oplyst, at hun ikke har faste tidspunkter eller et fast ugentligt timeantal, hvor hun dyrker sin fritidsinteresse, og at der både kan gå uger og måneder imellem, hun dyrker sin fritidsinteresse, jf. bilag 10, side 9.

I det følgende er gennemgang med bemærkninger til de enkelte delelementer af [Klagerens] fritidsinteresse, som PFA Pension har hæftet sig ved.

4.1.Fotografi:
[Klageren] har haft fotografi som en livslang hobby. I 2015 oprettede [klageren] sin første hjemmeside i forbindelse med amatørfotoudstilling om … i et … Kommunes kulturhuse. Der fremgår ikke priser, reklamer eller andet, der kan overføres til noget erhvervsmæssigt af [klagerens] hjemmeside.

[Klageren] har siden 2015 været medlem af en fotoklub. Fra 2015 – 2023 var hun medlem af … , og fra 2023 blev hun medlem af fotoklubben … , som hun er en del af nu, jf. bilag, side 36.

De fleste fotoklubber afholder fotokonkurrencer for medlemmer og på tværs af klubberne et par gange om året.

Medlemmerne deltager ved, at enten klubben eller dem selv uploader deres billede elektronisk, som herefter bliver bedømt af andre klubbers medlemmer. [Klageren] deltager i konkurrencerne cirka et par gange om året.

Medlemskab i en fotoklub indebærer også lejlighedsvise besøg til andre fotoklubber, hvor der erfaringsudveksles og gives gode råd. [Klageren] holdt i den forbindelse et oplæg på 30 minutter til … jf. **bilag 37**.

[Klageren] er medlem af Facebookgruppen … som går ud på at skabe kontakt mellem personer, der ønsker at stå model og fotografer. Det bemærkes, at [klageren] under sagen har oplyst, at meget af den korrespondance, hun har foretaget sig på facebookgruppen, ikke er endt ud i, at hun har taget billeder af de pågældende.

[Klageren] har i perioden 2017 til 2023 ikke haft sit eget studie, men hun har i stedet haft adgang til en række fotostudier gennem sin fotoklub og gennem private studiefælleskaber.

Som **bilag 38**, **bilag 39** og **bilag 40** fremlægges udtalelser, som [klageren] har indhentet fra de personer, hun deler studie med, i forbindelse med erhvervsevnetabsforsikringssagen ved PFA Pension.

Af disse udtalelser fremgår, at der nogle gange går måneder mellem, at [klageren] har benyttet sig af fotostudierne, og hun ikke bruger fotostudierne på faste dage eller hver uge.

Se hertil [ægtefælles] gennemgang (bilag 10)

4.2.Makeup og stylekursus:
[Klageren] startede på et interessekursus 4 timer ugentligt i visse uger på … (en nu lukket kursusudbyder …), mens hun var på ressourceforløb. Kommunen var bekendt med dette.

Kurset blev afbrudt, da [Klageren] blev indlagt og opereret i medio 2019. Hun blev efterfølgende inviteret ind et par gange for at fotografere med tilladelsen fra skolen. Invitationerne har været elevbåret. Det er, hvad der fremgår billeder af i OSINT-undersøgelsen.

Se hertil [ægtefælles] gennemgang (bilag 10)

4.3.Koncertfotografi/Musikanmeldelser
[Klageren] har via. sit hobbyfotografnetværk fået adgang til at fotografere nogle få udvalgte koncerter.

[Klageren] deltager lejlighedsvis i koncertfotografi som hobby, når helbredet tillader det. Ved fototilladelse må der alene fotograferes de første tre numre (ca. 10-15 minutter) fra et afgrænset område foran scenen. Herefter skal fotografen forlade stedet, og reglerne håndhæves af scenevagter. Det er derfor ikke muligt at fotografere udover det tilladte.

[Klageren] har ved enkelte lejligheder siddet på en nummereret plads efterfølgende og overværet koncerten som publikum.

[Klageren] har skrevet cirka 5 korte subjektive tekstanmeldelser af nogle koncerter på omkring 300 ord. [Klageren] har oplyst, at hun har modtaget hjælp til at skrive disse af en ven og/eller chatgpt.

PFA har været bekendt med, at [Klageren] er i stand til at kommunikere skriftligt, hvilket ikke er uforeneligt med de helbredsmæssige oplysninger i sagen, da hun tidligere har indsendt beskeder med spørgsmål osv. til PFA.

Se hertil [ægtefællens] gennemgang (bilag 10)

4.4.Festivaler:
[Klageren] har endvidere taget billeder ved - en festival, der henvender sig til … – og [festival] i 2023 (4 år efter den spørgeskemabesvarelse som PFA Pension hæfter sig ved).

[Klageren] boede ikke på festivalpladsen, men ankom og forlod området efter eget behov.

I forbindelse med klagesagen hos PFA Pension har …, som er formand for [festival] og [festival] fotografer udtalt følgende:
Som aftalt i telefonen, får du her den aftale vi har omkring [festival] og [festival].

Da du netop har meldt klart ud fra starten af du havde nogle udfordringer og ikke kunne dyrke din hobby på samme niveau som de andre fotografer.

Derfor har vi en aftale om at du kan komme og gå som dit helbred tillader det. Samtidig er der også sørget for at der er en ordentlig stol og sidde i, samt mulighed for at parkerer din bil i nærheden, så du netop ikke skal gå så langt mellem parkering og pladsen.

Der er altid mulighed for at trække sig og få ro, hvis dette er et behov.

Vi har heller ikke et krav til hvad du tager af billeder, da det primært omhandler din passion for hobby fotografering.

Udtalelsen af 22. februar 2024 fremlægges som **bilag 41**.
Se hertil [ægtefælles] gennemgang (bilag 10)

4.5. Indkomstoplysninger:
Som **bilag 42** fremlægges [klagerens] skatteoplysninger for perioden 2017 til 2023 som dokumentation for, at hun ikke har modtaget lønindtægt for perioden 2017 til 2023 eller har været CVRregistreret.

4.6.Lægekonsulent:
PFA Pension har med inddragelse af sin lægekonsulent vurderet, at:
at de af [klageren] oplyste gener ikke stemmer overens med hendes virke som fotograf, da dette er et fysisk belastende arbejde, som ikke harmonerer med de helbredsmæssige gener, som [klageren] har oplyst, at hun lider af.

PFA Pension har imidlertid ikke fremsendt lægekonsulentudtalelsen, det tilhørende spørgetema eller andet, der kan vise, hvilke præmisser lægekonsulenten har afgivet sin udtalelse ud fra.

At tage fotografier kan ske på mange forskellige måder med brug af forskellige kameraer, skånestillinger, og der kan tages billeder inden for meget lange eller meget kort tidsrum med lang eller kort tid i mellem de forskellige fotografiaktiviter (som [klageren] har oplyst er tilfældet).

Det gøres gældende, at PFA's lægekonsulentudtalelse skal tillægges sparsom bevismæssig betydning, når der henses til disse forhold, samt at selskabet ved en eventuel personobservation kunne have belyst [klagerens] faktiske funktionsniveau.

PFA Pension har ikke givet [klageren] indsigt i lægekonsulentudtalelsen.

PFA Pension **opfordres** (**1**) til at fremlægge indholdet af sin lægekonsulentudtalelse samt uddybe, hvilke forudsætninger og bilag udtalelsen har baseret sig på.

4.7.Manglende yderligere undersøgelser?
Det bemærkes, at [klageren] først modtog besked om den afsluttede OSINT-undersøgelse over en måned efter, at undersøgelsen blev afsluttet.

I perioden efter afslutning af OSINT-undersøgelsen og frem til, at brevet blev sendt i høring, befandt
[klageren] efter hendes forklaring sig hjemme i en periode med meget lav aktivitet, hvor hun var sengeliggende.

Af høringsbrevet fra PFA (bilag 7) fremgår, at videoobservationsmateriale vil blive eftersendt.

PFA Pension har sidenhen over for [klagerens] ægtefælle benægtet, at der skulle være blevet foretaget videoobservation af [klageren]

Der verserer lige nu en sag ved Datatilsynet, hvori [klageren] forsøger at få udleveret eventuelt observationsmateriale, som PFA Pension nægter at være i besiddelse af.

5. ANBRINGENDER:
Det gøres overordnet gældende, at [klagerens] aktiviteter som belyst ved internetundersøgelsen – som alle i det væsentlige relaterer sig til den samme fritidsinteresse – ikke er uforenelige med de oplysninger, hun har givet til PFA Pension, behandlere og … Kommune om sine symptomer og sit funktionsniveau.

Samtidig gøres det overordnet gældende, at PFA Pension ikke med sin OSINT-undersøgelse har påvist, at PFA's tidligere afgørelse af 2020 om, at [klageren] generelle erhvervsevne er nedsat med mindre end 50 procent hviler på et forkert grundlagt.

Det gøres også overordnet gældende, at det ikke ud fra OSINT-rapporten kan lægges til grund, at [klageren] har oplevet en sådan bedring, så hendes erhvervsevne ikke længere er nedsat med mindst 50 procent.

5.1.Bevisbyrde for ophævelse ikke løftet
For at selskaber kan foretage fremadrettet ophævelse af en erhvervsevnetabsforsikring kræves det, at forsikringstageren har udvist illoyal adfærd og/eller tilsidesættelse af kontraktlige forplig-

telser af en vis grovhed, ligesom der stilles betydelige krav i bevismæssig henseende, jf. f.eks. AKF 94121 og
91495.

Det gøres gældende, at PFA Pension ikke med den nødvendige grad af sikkerhed har bevist, at [klageren] med en vis grovhed har handlet illoyalt og tilsidesat sine kontraktlige forpligtelser over for PFA.

5.1.1. Spørgeskemabesvarelserne i 2017 og 2019 ('frivilligt arbejde')
Det gøres hertil gældende, at [Klageren] har besvaret de af PFA Pension stillede spørgsmål i spørgeskemaerne i 2017 og 2019 loyalt, og hun har hertil ikke – endsige bevidst - har fremsat urigtige oplysninger.

Det bemærkes hertil, at funktionsskemaer indeholder standardiserede spørgsmål, som ikke er tilpasset den enkelte forsikringstagers situation, og som giver en risiko for genbrug af tidligere besvarelser.

Det gøres gældende, at [klagerens] fotografiaktiviter baseret på deres art og omfang ud fra en almindelig sprogforståelse ikke omfattes af 'frivilligt arbejde', men i stedet er en 'fritidsinteresse', som PFA Pension ikke har spurgt hende ind til.

[Klageren] var derfor ved sine spørgeskemabesvarelser i 2017 og 2019 af den berettigede opfattelse, at hendes fotografiaktiviteter udgjorde en hobby/fritidsinteresse og ikke frivilligt arbejde som senere påstået af PFA.

Hertil kommer, at PFA Pension gennemgående ikke har noteret, hvilken rådgivning de har givet [klageren] i forbindelse med, at hun adskillige gange har henvendt sig med spørgsmål til sin dækning og de funktionsskemaer, hun har modtaget.

PFA Pension kan herefter ikke bevise, at [klagerens] afkrydsning af 'nej-feltet' om (frivilligt) arbejde i disse spørgeskemabesvarelser kan betragtes som illoyalitet eller et kontraktbrud af en vis grovhed.

Hertil kommer, at [klageren] loyalt har oplyst … Kommune om sin fritidsinteresse, og at [klagerens] praktikforløb under ressourceforløbet i perioden 2019-2020 i øvrigt hovedsageligt bestod i udførelsen af fotografiopgaver.

PFA Pension må antages at have været i besiddelse af de kommunale oplysninger – hvilke de frit kunne indhente - om [klagerens] praktikforløb og fritidsinteresse ved afgørelsen i 2020 om, at hendes generelle erhvervsevne har været nedsat med 50 procent eller mere efter, hun blev tilkendt førtidspension.

Det har i øvrigt formodningen imod sig, at [klageren] bevidst ville tilbageholde oplysninger fra PFA, som hun uden videre har delt med kommunen og som blev en del af opgaverne under praktikforløbet ved den kommunale afklaring.

Det bemærkes i øvrigt, at internetundersøgelsen (bilag 6) viser, at [klageren] i 2017 og 2019 – som er de eneste tidspunkter, hvor PFA indhentede funktionsskemabesvarelser fra [klageren] - viser et

meget begrænset antal hændelsesdatoer (hhv. 2 og 3), hvorfor hendes besvarelse også derfor anses for retvisende for hendes aktivitet i denne periode – selv hvis hendes fotografiaktiviter i de efterfølgende år ville kunne kategoriseres som 'frivilligt arbejde'.

Det lave antal hændelsesdatoer i 2017 og 2019 og den efterfølgende stigning kan forklares ved, at [klageren] blev sygemeldt i 2017, og hun i 2019 brugte de fleste af sine ressourcer i sit ressourceforløb hos … Kommune.

5.1.2. Oplysninger om funktionsniveau i øvrigt:
Det gøres gældende, at PFA Pension ikke med den nødvendige grad af sikkerhed har bevist, at [klageren] i øvrigt (bevidst) har afgivet urigtige oplysninger om sit funktionsniveau til PFA, læger og/eller kommunen.

Det understøttes af, at der ikke er oplysninger i OSINT-rapporten, der dokumenterer, at [klagerens] funktionsniveau er væsentligt bedre, end hvad der må antages ud fra de oplysninger, hun har givet til læger, kommunen og til PFA.

[Klageren] har ifølge de kommunale og lægelige oplysninger kunnet gennemføre en længerevarende praktik på 3 timer ugentligt, som hovedsageligt bestod i fotografiopgaver, samtidig med at hun har kunnet udføre de fleste dagligdagsopgaver (i de perioder, hvor hun ikke har været indlagt) og gennemgå et udrednings- og behandlingsforløb.

PFA Pension kan derfor ikke ved internetundersøgelsen – som i gennemsnit viser 7 hændelsesdatoer om året – bevise med den nødvendige grad af sikkerhed, at [Klagerens] fotografihobby og hendes dermed beslægtede aktiviteter har et sådant omfang, at de er uforenelige med de lægelige og kommunale beskrivelser af hendes funktionsniveau.

[Klagerens] hovedproblemstillinger er en kronisk smerteproblematik i samspil med en række psykiske symptomer. Hendes symptomer og funktionsniveau er svingende, og det anbefales, at hun
engagerer sig i værdibaseret aktiviteter, i det omfang det er muligt, jf. bilag 16.

PFA Pensions beslutning om at ophæve [klagerens] erhvervsevnetabsforsikring synes i det væsentlige at være baseret på utilstrækkeligt underbyggede antagelser om, enten de kraftudfoldelser det kræver for [Klageren] at udføre sin fritidsinteresse, eller det timetal, som [Klageren] benytter på sin fritidsinteresse.

[Klagerens] funktionsevne kan ikke som følge af den 60-sider lange OSINT-rapport dækkende over en periode over 7 år anses for væsentligt bedre, end hvad der fremgår af hendes oplysninger til læger, kommune eller PFA samt de lægelige og kommunale vurdering af disse oplysninger, jf. f.eks. U.2017.2147 H.

Hertil kommer, at OSINT-rapporten ikke dokumenterer, at [klageren] har udført aktiviteter, der er påfaldende, når de sammenholdes med de lægelige og kommunale oplysninger, herunder særligt oplysningerne om [klagerens] opgaver og arbejdstid under praktikforløbet samt de lægelige oplysninger om [klagerens] svingende funktionsniveau og anbefalingen om at udføre værdibaserede aktiviteter.

Det bemærkes, at PFA Pension efter afslutning af sin internetundersøgelse den 4. december 2023, havde mulighed for og anledning til at iværksætte en personobservation af [klageren], hvilket havde været en relevant undersøgelsesmetode til at belyse [klagerens] funktionsniveau i dagligdagen.

Det bør i den forbindelse komme PFA Pension bevismæssigt til skade, at denne undersøgelse enten
ikke er indhentet eller fremlagt, når der skeles til, at personobservation af forsikrings- og pensionsbranchen er den valgte relevante undersøgelsesmetode ved mistanke om illoyal adfærd.

Se hertil AKF 92347, hvor klager – med en kronisk smertesygdom - havde kørt mountainbike ifølge en OSINT-undersøgelse, men hvor selskabet efterfølgende ikke iværksatte yderligere undersøgelser, herunder ved en personobservation. Klager fik medhold blandt andet under henvisning til følgende:

Flertallet bemærker, at selskabet kunne have iværksat yderligere undersøgelser, før selskabet traf beslutning om, at klageren ikke længere var berettiget til udbetaling ved nedsat erhvervsevne. Sådanne yderligere undersøgelser ville efter omstændigheder eksempelvis kunne omfatte yderligere lægelige undersøgelser af klageren og/eller observation af klageren med henblik på at få et billede af klagerens fysiske aktivitetsniveau i hverdagen.

Sagen omhandlede omfanget af erhvervsevnetabsnedsættelsen og ikke ophævelse, men det gøres gældende, at præmisserne om undladelsens bevismæssige betydning for selskabet er den samme.

5.2.Erhvervsevnetabsnedsættelsen:
I en situation som den foreliggende, hvor [klageren] har modtaget ydelser i over 6 år, gøres det gældende, at det er PFA Pension, der skal godtgøre, at der er indtruffet en sådan bedring af [klagerens] tilstand, at hun ikke længere har det hidtidige dækningsberettigende erhvervsevnetab, jf. f.eks. AKF 90910 (om en periode på 9 år).

Det bemærkes, at [klageren] lider af kroniske nakke- og skuldersymptomer, psykiske symptomer og kroniske rygsymptomer. De kroniske rygssymptomer har efter Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering varigt nedsat hendes erhvervsevne til det ubetydelige. [Klagerens] tilstand indebærer, at hun ofte har oplevet akutte behandlingskrævende symptomer fra sine lænderyg og skulder.

[Klagerens] symptomer understøttes af de objektive fund og anamnese i form af flere påviste diskusprolapser, et relevant og anerkendt whiplashtraume og objektive fund, der svarer til et rotatorcuffsyndrom.

Under det kommunale forløb blev der gennemført en skånsom praktik på 3 timer ugentligt, uden at det lykkedes at forøge den ugentlige arbejdstid, hvorefter [Klageren] blev tilkendt førtidspension.

På den baggrund har PFA Pension i 2020 vurderet, at [Klagerens] generelle erhvervsevne var nedsat mere end 50 procent.

Der er ikke tilkommet nye oplysninger i sagen, der giver grundlag for at ændre denne vurdering.

Der er ikke ud fra OSINT-rapporten grundlag for at antage, at [klageren] vil kunne arbejde betydeligt mere end de 3 timer, som hun arbejdede i praktikforløbet, og i den forbindelse heller ikke grundlag for at antage, at hun vil kunne arbejde mere end halv tid.

[Klageren] modtager fortsat behandling for sine symptomer i form af både smertestillende medicin, medicin til behandling af psykiske symptomer, periodevise blokader i rygsøjlen samt senest en steroidinjektion i skulderen til behandling af frossen skulder, jf. f.eks. bilag 18, bilag 19 og bilag 20.

Herefter, og med henvisning til det anførte i afsnit 6.1., gøres det gældende, at [Klageren] ikke har opnået en sådan bedring af hendes erhvervsevne, at PFA Pension har været berettiget til at standse udbetalingen af de helbredsbetingende ydelser.

Der henvises i den forbindelse til AKF 102095, hvor selskabet gjorde gældende, at klageren havde udført bestyrelsesarbejde alene med henvisning til en OSINT-undersøgelse. Selskabet havde vurderet klagerens samlede arbejdstid som følge af bestyrelsesarbejdet til 10 timer månedligt (2-2,5 timer ugentligt). Nævnet udtalte følgende:

Det som selskabet i øvrigt har anført – herunder om klagerens bestyrelsesarbejde – kan ikke føre til et andet resultat. Nævnet bemærker, at der ikke er grundlag for at antage, at klageren – hvis bestyrelsesarbejdet blev konverteret ti almindeligt arbejde – vil kunne øge sin arbejdstid i en sådan grad, at han dermed vil kunne arbejde halv tid.

Det bemærkes endnu engang, at OSINT-rapporten alene dokumenterer aktiviteter svarende til gennemsnitligt 7 hændelsesdatoer årligt. Selv hvis [klagerens] fritidsinteresse og de enkelte hændelsesdatoer (hvoraf mange blot er facebookkommentarer) kunne omsættes til erhvervsmæssig aktivitet, er dette tidsmæssigt en langt mere begrænset aktivitet end den selskabet påberåbte sig i AKF 102095.

5.3. Advokatomkostninger:
[Klageren] har under den udenretlige behandling af sagen været repræsenteret af en advokat. Det gøres gældende, at hun er berettiget til dækning for omkostningerne til dette advokatarbejde."

Selskabets advokat har den 27/10 2025 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"**1 PÅSTANDE**
Der nedlægges følgende sideordnede påstande:
(1) Klagen kan ikke tages til følge.
(2) PFA skal ikke betale omkostninger til klagerens advokat.

2 SAGSFREMSTILLING OG ANBRINGENDER
2.1 Nærværende sag handler om, hvorvidt klager har afgivet urigtige oplysninger og/eller tilbageholdt væsentlige informationer om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne til PFA i forbindelse med PFA's løbende stillingtagen til, om klager fortsat er berettiget til erhvervsevnetabsydel-

ser og præmiefritagelse, og hvorvidt PFA som følge heraf har været berettiget til at ophæve klagers erhvervsevnetabsforsikring hos PFA med virkning fra den 1. februar, som sket.

2.2 Hvis Ankenævnet for Forsikring måtte finde, at PFA ikke har været berettiget til at ophæve klagers erhvervsevnetabsforsikring, skal ankenævnet tage stilling til, om klagers generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen i henhold til PFA's forsikringsbetingelser.

2.3 Forsikringsaftalen
2.3.1 Klager har via sin tidligere arbejdsgiver, [virksomhed1], tegnet en erhvervsevnetabsforsikring hos PFA under policenummer … . Klagers pensionsbevis fremlægges som bilag A, og forsikringsvilkårene, bilag 36.

2.3.2 Forsikringen giver klager ret til løbende erhvervsevnetabsydelser efter en tre måneders karensperiode, hvis klagers evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering er nedsat med mindst halvdelen som følge af sygdom eller ulykkestilfælde, og klagers faktiske indtjening er nedsat med mindst 10 procent.

2.3.3 Den helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen, når klager - efter PFA's skøn - ikke længere er i stand til at arbejde mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til
klagers helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

2.3.4 Den helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv. At klagers erhvervsevne vurderes i forhold til alle erhverv betyder, at der er tale om en bred vurdering, som ikke er fagspecifik, og hvor vurderingen dermed ikke foretages ud fra en individuel målestok. Indtil den helbredsmæssige erhvervsevne er stationær, kan PFA dog vurdere klagers erhvervsevne i forhold til det erhverv, som klager hidtil har arbejdet inden for.

2.3.5 Vurderingen er uafhængig af offentlige instansers tildeling af pensionslignende ydelser såsom
førtidspension og fleksjob, da disse ydelser tildeles på baggrund af andre kriterier end dem, som fremgår af forsikringsbetingelserne. Det betyder også, at selvom klager har fået tildelt førtidspension, da er det ikke ensbetydende med, at hun også er berettiget til at få udbetalt dækning ved tab af erhvervsevne.

2.4 Grundlaget for PFA's bevilling af forsikringsdækning
2.4.1 Klager blev ved brev af 3. november 2017, bilag 2, bevilget udbetaling af erhvervsevnetabsydelser samt præmiefritagelse fra den 1. december 2017, idet PFA vurderede, at klagers helbredsmæssige erhvervsevne var midlertidigt nedsat med mindst halvdelen inden for klagers daværende erhverv som advokatsekretær.

2.4.2 Bevillingen skete i anledning af klagers anmeldelse til PFA den 10. oktober 2017, bilag 1. I anmeldelsen oplyste klager, at hun var blevet sygemeldt fra sit arbejde hos [virksomhed1] den 29. juni 2017 på grund af stress og en diskusprolaps i lænden.

2.4.3 Klager oplyste, at hun søgte læge første gang den 30. juni 2017, at hun endnu ikke var raskmeldt, og at hun skulle have det væsentligt bedre, før hun var i stand til at arbejde igen. Klager

oplyste i den forbindelse, at hun oplevede fysiske gener i form af smerter i ryggen med udstråling til benene, og at hun blev behandlet med Gabapentin. Klager oplyste desuden, at hun oplevede psykiske gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær, uoverkommelighedsfølelse og manglende overblik.

2.4.4 Klager oplyste herudover, at hun hverken før eller under sin sygemelding udførte lønnet, ulønnet eller frivilligt arbejde.

2.4.5 PFA har efterfølgende bevilget klager fulde erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse pr. 1. marts 2018 og frem til den 29. september 2020, hvor PFA overgik til en vurdering af klagers generelle erhvervsevne. Også her var PFA på baggrund af de da foreliggende oplysninger af den opfattelse, at klagers helbredsmæssige erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen, hvilket klager blev oplyst om ved brev af 29. september 2020, bilag 5.

2.4.6 Der er i alt blevet udbetalt kr. 15.813 i erhvervsevnetabsydelser til klagers tidligere arbejdsgiver i oktober 2017, samt kr. 1.787.845,50 i erhvervsevnetabsydelser og kr. 403.304,44 i præmiefritagelse til klager fra den 1. december 2017 og frem til den 1. januar 2024.

2.4.7 Udbetalingerne og præmiefritagelsen er blevet bevilget under forudsætning af, at klagers erhvervsevne ikke havde forbedret sig, idet klager løbende er blevet orienteret om, at hun var forpligtet til at kontakte PFA, såfremt hendes helbredsmæssige situation ændrede sig. Der henvises i den forbindelse til brev af 3. november 2017, bilag 1, samt bevillingsbrev af 17. april 2018, bilag B, bevillingsbrev af 14. maj 2019, bilag C, bevillingsbrev af 18. december 2019, bilag 4, og bevillingsbrev af 29. september 2020, bilag 5.

2.4.8 Til brug for PFA's løbende vurdering af klagers erhvervsevne indhentede PFA en række lægelige og kommunale akter.

2.4.9 Af klagers lægejournaler fra egen læge, bilag 13, fremgår det, at klager den 16. august 2017 blev henvist til en smerteklinik for komplekse kroniske non-maligne smerter. Klager oplyste, at hun siden 2010 havde døjet med kroniske ryg-lændesmerter med iskias, og at hun var blevet tilbudt en
operation, som hun havde afslået, da hun var nervøs herfor. Hun beskrev, at hun ikke kunne overskue sin hverdag, at hun ingen energi havde, og at hun var psykisk påvirket af sine konstante smerter. Klager oplyste endvidere, at hun havde symptomer i form af tankemylder, svimmelhed, søvnbesvær og uoverkommelighedsfølelse. Hun beskrev, at hun tidligere havde været sygemeldt med stress, og at hun nu var sygemeldt igen siden den 29. juni 2017, hvorfor hendes jobsituation var truet. Klager oplyste desuden, at hun ikke kunne passe sit hjem og følte, at hun ikke kunne være der for sine børn. Hun beskrev, at hun følte, at alle gode ting i livet var blevet skåret af, og at hun ikke kunne deltage i sociale aktiviteter på grund af smerterne.

2.4.10 Klager var efterfølgende til en konsultation hos egen læge den 1. september 2017 med henblik på at få udstedt en friattest. Til konsultationen oplyste klager, at hun havde haft et meget langt stressforløb, og at hun havde opsagt sit oprindelige job som følge heraf. Hun havde efterfølgende fået et nyt job, hvor hun var gået ned i tid, men selv med en stilling på ca. 27 timer ugentligt kunne
hun ikke klare at være der. Klager beskrev, at hun oplevede grådlabilitet, uoverkommelighedsfølelse og tristhed. Hun havde forsøgt at lukke ned for alt, der kunne forstyrre, og skrev sedler til sig

selv på grund af hukommelsesbesvær. Klager oplyste, at hun ikke kunne overskue at starte job før om tidligst 8 uger, og måske ikke engang der. Klager oplyste i den forbindelse også, at hun gik til psykolog, som havde vurderet, at hun ikke kunne arbejde foreløbigt, og at hun derfor skulle være fuldtidssygemeldt i en længere periode.

2.4.11 Klager blev samme dato henvist til et kommunalt genoptræningsforløb i … Kommune. I henvisningsbrevet fremgår det, at klager var gangbesværet på grund af smerterne og også havde smerter ved siddende og liggende stillinger, hvorfor hun sørgede for hyppige stillingsskift.

2.4.12 Den 18. september 2017 var klager til en ny konsultation hos egen læge, hvor hun forklarede, at hendes psykolog havde oplyst, at der var lang vej endnu. Klager oplyste, at hun følte, at det hele
var uoverskueligt, og at hun havde svært ved at huske. Klager oplevede dog ikke længere svære udstrålende smerter, men blot føleforstyrrelser.

2.4.13 Af klagers kommunale akter, der fremlægges under sagen som bilag D, fremgår det, at klager den 19. september 2017 til brug for anmodning om sygedagspengeopfølgning oplyste, at hun havde
været sygemeldt fra sin tidligere arbejdsplads i en længere periode i 2010 på grund af diskusprolaps, og at hun ligeledes var sygemeldt i 2015 på grund af arbejdsrelateret stress og angst, hvor hun deltog i et stress- og psykologforløb. Da klager ikke havde mulighed for at reducere sin arbejdstid, opsagde hun imidlertid dette arbejde. Hun fik herefter et nyt job, som hun var glad for, men hun oplyste, at hun fortsat oplevede et stort arbejdspres og en konstant forventning fra sin arbejdsplads om, at hun kunne præstere mere. Hun var derfor blevet sygemeldt igen, da alle hendes arbejdsopgaver var påvirkede, hvorfor hun var ude af stand til at varetage sit job.

2.4.14 Klager var efterfølgende til en rygkirurgisk kontrol den 26. september 2017, hvor klager oplyste, at hun fortsat oplevede smerter, og at hun havde oplevet symptomer de sidste seks år. Klager havde imidlertid ikke overskud til en stivgørende operation, og klager blev derfor anbefalet at undgå de aktiviteter, som kunne forværre hendes tilstand.

2.4.15 Den 28. september 2017 blev klager tilknyttet et forløb hos Tværfaglig Smerteklinik, som klager fortsatte frem til udgangen af 2018, bilag 14 og 15. Undervejs i forløbet oplyste klager, at hun havde svært ved at foretage almindelige dagligdags funktioner (beskrevet i akterne som ADL-funktioner, der står for almindelig daglig levevis), men at hun kunne klare lette indkøb og almindelig
personlig hygiejne. Hun beskrev, at hun havde svært ved at tage sko og strømper på, og til en konsultation den 5. oktober 2017 oplyste hun, at hendes funktionsniveau var så forringet, at hun nu overvejede hjælpemidler i form af glidelagen, støttepude til knæ og et hjælpemiddel til at få strømper af og på.

2.4.16 Ved konsultation den 12. oktober 2017 oplyste klager herudover, at hun hverken kunne bukke sig ned, sidde på gulvet eller lege med sine børn, og at hun generelt havde svært ved at gå rundt. Om sin hverdag forklarede hun, at hun om morgenen hjalp med madpakker til børnene og tog en kop kaffe, men hvorefter hun var nødt til at lægge sig igen. Hun var i stand til at håndtere lettere huslige opgaver som vasketøj, men hun kunne ikke gennemføre alle gøremål på én dag, herunder sammenlægning og strygning af tøj m.v.

2.4.17 Den 13. juni 2018 beskrev klager, at hun oplevede konstante, men fluktuerende smerter fra
moderat til ulidelig sværhedsgrad. Hun oplyste, at smerterne blev forværret ved fysisk aktivitet, og
at hendes funktionsniveau generelt var lavt. Endvidere anførte hun, at smerterne var mest udtalte i benene, hvor hun samtidig oplevede sovende fornemmelser i begge ben.

2.4.18 Af udtalelse fra Tværfaglig Smerteklinik af 13. november 2018, bilag 15, der opsummerer klagers forløb fra den 28. september 2017 til den 13. november 2018, fremgår det herudover, at klagers funktionsniveau var nedsat til det ubetydelige. Klager havde efter det oplyste en meget kort
gangdistance, kunne ikke rotere over columna og havde behov for hyppigt at skifte stilling mellem at gå, stå, sidde og ligge. Hun havde behov for mange hvilepauser og stort set ophævet bevægelse i lænden. Ud over dette var der kognitiv påvirkning som følge af smertetilstanden, og der måtte derfor tages hensyn til den nedsatte hukommelse og koncentrationsevne samt nedsatte evne til at forholde sig til flere problemstillinger på én gang.

2.4.19 Mens klager var i forløb hos Tværfaglig Smerteklinik i 2018, blev klager udsat for en påkørsel
bagfra, hvor hun pådrog sig en whiplash påvirkning. På foranledning af [andet selskab] blev der som følge af klagers påkørsel indhentet en speciallægeerklæring fra overlæge, dr.med. og speciallæge i Neurologi, … den 30. april 2019, bilag 16.

2.4.20 Til speciallægeundersøgelsen oplyste klager, at hun oplevede følgende gener:
'…

- *Konstant dagligt 24/7 ve sidige nakke skulder arm smerter på VAS 4-7 (0-10); smerterne forværret ved belastning fx løft*
- *Kraftsvigt og smerter i hele ve OE/hånd, især proksimalt og sovende fornemmelse især i ve 4-5 finger*
- *Nakken er bevægeindskrænket i alle retninger; bevægelser forværrer smerter og udløser svimmelhed.*
- *2-3 dage om ugen hovedpine på VAS 6-7 trods at hun får contalgin; hovedpinen kommer hen på formiddagen bagfra og stråler op mod issen*
- *Dagl er der almen uspecifik træthedsfornemmelse - 'batterierne er bare flade', som især kommer fra om eftermiddagen; det hjælper på det tidspunkt at tage et hvil.*
- *Bilateral øresusen med en højfrekvent konstant hyletone som hun især mærker når der er stille.'*

2.4.21 Klager deltog i den efterfølgende periode i virksomhedspraktik frem til den 25. juli 2019. Formålet med praktikken var at afklare og genoptræne klagers erhvervsevne.

2.4.22 Den 23. september 2019 gennemgik klager en ny operation som følge af en diskusprolaps, hvilket fremgår af genoptræningsplan fra den 25. september 2019, bilag 17.

2.4.23 PFA fremsendte herefter et opfølgningsskema til klagers udfyldelse. Opfølgningsskemaet er udfyldt og underskrevet af klager den 9. december 2019, bilag 3. I opfølgningsskemaet oplyste klager bl.a. følgende:
'Opfølgningsskema

Dine oplysninger skal være korrekte
Det er vigtigt, at dine oplysninger til PFA er i fuld overensstemmelse med sandheden, og at du ikke fortier noget. Afgiver du urigtige oplysninger eller undlader du at afgive relevante oplysninger, kan det få betydning for din ret til udbetalinger, ligesom det kan være en overtrædelse af lovgivningen.
…
2. Oplysninger om din sygdom
Skemaet skal udfyldes med udgangspunkt i din nuværende helbredssituation, og de ændringer, der har været, siden vi sidst modtog oplysninger om dit erhvervsevnetab.
…
a. Er du raskmeldt?
Svar: Nej
b. Er der sket ændringer i din helbredstilstand?
Svar: Ja - forværret
…
Svar: Jeg er begyndt at få angstanfald oven i alt det andet.
c. Beskriv venligst din helbredstilstand og, hvordan den påvirker din evne til at arbejde:
Svar: Nedsat bevægelighed i venstre arm. Hovedpine. Ondt i ryggen. Brug for hvile. Stress. Udbrændthed. Angst. Hukommelses og koncentrationsbesvær.
…
3. Oplysninger om din erhvervssituation
a. Er du i job?
Svar: Nej
…
f. Udfører du, eller er du i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde?
Svar: Nej
h. Forventer du at blive i stand til at arbejde igen/øge din arbejdstid?
Svar: Nej
Hvis nej, hvad er årsagen?
Svar: Primært udbrændthed, men også min skulder/nakke/piskesmæld og dårlig ryg gør mit funktionsniveau meget dårligt. Angstanfald. Koncentrationsbesvær.
Hukommelsesbesvær.'

2.4.24 Klager oplyste således, at hun ikke var blevet raskmeldt, og at hun hverken udførte lønnet, ulønnet eller frivilligt arbejde. Hun anførte, at hendes tilstand var blevet forværret, og at hun ikke forventede at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. Klager beskrev nedsat bevægelighed i venstre arm, hovedpine og smerter i ryggen samt fortsatte psykiske og kognitive symptomer i form af stress, udbrændthed, angst, hukommelses- og koncentrationsbesvær. Hun oplyste desuden, at hun generelt havde behov for meget hvile.

2.4.25 At klager trods operationen angiveligt fortsat havde et betydeligt nedsat funktionsniveau, fremgår også af LÆ265 til Rehabiliteringsteamet af 12. marts 2020. Heraf fremgår det, at klager kun var i stand til at gå langsomt, og at hun ikke var i stand til at udføre almindelige daglige gøremål såsom at støvsuge, løfte tungt eller vaske og stryge tøj. Ifølge hendes behandlere måtte hun maksimalt udføre én times husligt arbejde om dagen. Det blev endvidere beskrevet, at klager vekslede mellem at ligge og sidde i løbet af dagen, og at hun heller ikke kunne hjælpe sin [barn] med lektier, følge en opskrift eller huske aftaler, datoer eller telefonnumre. På den baggrund vurderede hendes læge, at hun ikke længere havde nogen erhvervsevne tilbage.

2.4.26 Den 23. april 2020 vurderede … Kommune, på baggrund af klagers oplysninger om sine gener og funktionsmæssige begrænsninger, at klager var berettiget til førtidspension pr. 1. maj 2020, da det var … Kommunes vurdering, at klagers arbejdsevne var varigt nedsat, og at hun ikke var i stand til at blive selvforsørgende.

2.4.27 PFA fremsendte herefter endnu et opfølgningsskema til klager, bilag E, som er udfyldt og underskrevet af klager den 24. maj 2020. I opfølgningsskemaet oplyste klager bl.a. følgende:
' Opfølgningsskema
…
2. Oplysninger om din sygdom
Skemaet skal udfyldes med udgangspunkt i din nuværende helbredssituation, og de ændringer, der har været, siden vi sidst modtog oplysninger om dit erhvervsevnetab.
…
a. Er du raskmeldt?
Svar: Nej
b. Er der sket ændringer i din helbredstilstand?
Svar: Ja - forværret
Hvis forværret, hvad er årsagen til forværringen?
Svar: Angstanfald og moderat depression. Forventningspres og manglende overblik. Træthed. Tiltagende stress. Problemer med løft af arm.
c. Beskriv venligst din helbredstilstand og, hvordan den påvirker din evne til at arbejde:
Svar: Kroniske smerter, piskesmæld, posttraumatisk stress, udbrændthed, manglende overblik og koncentrationsbesvær. Svigtende hukommelse. Manglende basale færdigheder. Problemer med at løfte arme ud til siden og over hovedet.
…
3. Oplysninger om din erhvervssituation
a. Er du i job?
Svar: Nej
…
f. Udfører du, eller er du i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde?
Svar: Nej
h. Forventer du at blive i stand til at arbejde igen/øge din arbejdstid?
Svar: Nej
Hvis nej, hvad er årsagen?
Svar: Helbred og mental træthed/udbrændthed.'

2.4.28 Klager fik efterfølgende foretaget en ny MR-scanning den 21. januar 2021, som viste en forbedret tilstand af L4-disk sammenlignet med undersøgelsen i 2019, og klager har efterfølgende alene modtaget enkelte steroid injektioner i venstre skulder i 2023, hvilket fremgår af speciallægeepikrise fra den 1. maj 2025, bilag 22.

2.5 Grundlaget for PFA's ophævelse af erhvervsevnetabsforsikringen med virkning pr. 1. februar 2024

2.5.1 Ved brev af 24. januar 2024, bilag 7, meddelte PFA klager, at PFA agtede at ophæve klagers erhvervsevnetabsforsikring hos PFA med virkning fra den 1. februar 2024, idet klager efter PFA's opfattelse havde udvist en illoyal adfærd over for PFA ved bevidst at have afgivet urigtige oplys-

ninger om omfanget af nedsættelsen af sin erhvervsevne i forbindelse med PFA's stillingtagen til, om klager fortsat var berettiget til erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse. Subsidiært fordi klager i strid med sin forpligtelse hertil bevidst havde undladt at give PFA meddelelse om, at hendes generelle erhvervsevne var forbedret.

2.5.2 Ophævelsen af forsikringen skyldtes, at PFA i forbindelse med en kontrol af klagers forsikringssag var kommet i besiddelse af et bredt udvalg af oplysninger, der viste, at de af klager afgivne
oplysninger omkring omfanget og nedsættelsen af hendes erhvervsevne samt karakteren af hendes
klager var helt uforenelige med hendes faktiske aktivitets- og funktionsniveau.

2.5.3 Oplysningerne består af en internetundersøgelse, som viser, at klager i en årrække har fungeret som fotograf, ligesom klagers profession på hendes Facebook-profil er angivet som: 'Fotograf'.
Det fremgår ikke af internetundersøgelsen, om klagers virke som fotograf er lønnet eller ej. Dette er imidlertid også uden betydning, da det kan konstateres, at klager fra 2016 og frem til undersøgelsen blev afsluttet i december 2023 har deltaget som fotograf i flere fotoshoots, og at klager flere gange aktivt har budt ind som fotograf. Herudover viser undersøgelsen, at klager også selv har efterspurgt modeller til brug for fotoshoots, som hun selv har arrangeret.

2.5.4 Internetundersøgelsen viser, at klager har haft fotostudie i … i 2018, og at hun i 2020 havde et studie i … og et på … På tidspunktet for udarbejdelsen af internetundersøgelsen havde klager fotostudie beliggende …hvor klager indgik i et fotografisk og kreativt kollektiv med andre fotografer, og hvor klager efter PFA's opfattelse har haft fotoshoots flere gange.

2.5.5 Internetundersøgelsen viser herudover, at klager, i perioden hvor hun har modtaget erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse, har deltaget i diverse fotokonkurrencer, herunder en fotokonkurrence i [fotoklub] i 2017, hvor hun vandt to præmier. Klager deltog herudover i selvsamme fotokonkurrence i 2018, hvor hun vandt en guldmedalje, og herudover deltog klager også i konkurrencen … i 2018, hvor hun ligeledes vandt en guldmedalje. Internetundersøgelsen viser endvidere, at klager har deltaget og vundet en sølvmedalje i fotokonkurrencen … i 2018 for hendes fotografi … og at hun ligeledes deltog i flere fotokonkurrencer i både 2019 og 2020, hvor hun bl.a. i 2019 vandt … præmier hos [fotoklub].

2.5.6 Internetundersøgelsen viser desuden, at klager i flere år har været dommer eller jurymedlem i diverse fotokonkurrencer. Klager har bl.a. været dommer i fotokonkurrencen 'The 6th Golden Digital Salon 2019' og i en fotokonkurrence afholdt af Næstved Fotoklub i september 2020. Herudover har klager været dommer i fotokonkurrencen 'Scandinavian International Exhibition of Photography 2021 - Traditional Photo', og i fotokonkurrencen 'Den Nationale 2022'.

2.5.7 Klagers aktiviteter som fotograf fremgår ligeledes af klagers portfolio, hvor hun beskrives som en dansk fotograf med base i [by], der i 2015 begyndte at deltage i fotokonkurrencer, og som efterfølgende var dommer ved såvel danske- som internationale konkurrencer. På klagers profil på en hjemmeside for fotokonkurrencer fremgår videre, at klager i 2016 fandt modet frem til at sende flere billeder internationalt, og at hun siden da har modtaget titlerne … og en …), samt at klager arbejdede sig hen mod en …

2.5.8 Internetundersøgelsen viser tillige, at klager i en periode har været … og … hvilket hun blev uddannet til i 2022, og at hun har været tilknyttet uddannelsen … hvor hun bl.a. underviste …-elever i …

2.5.9 Klagers fotografiske og kreative arbejde er desuden beskrevet på klagers hjemmeside: … hvor følgende står beskrevet: …

2.5.10 Internetundersøgelsen viser også, at klager har været foredragsholder ved et foredrag den … november 2022 hos [fotoklub], hvor hun fortalte deltagerne om, hvordan man laver et portfolio. Klager blev i den forbindelse beskrevet som en meget 'vidende og inspirerende foredragsholder', som lavede diverse øvelser med deltagerne samt viste dem eksempler på 'vellykkede og mindre vellykkede hjemmesider.'

2.5.11 Det fremgår herudover, at klager, udover rollen som foredragsholder, fotograf, … og …, i en årrække har været fotograf og musikanmelder ved bl.a. følgende koncerter:

- … koncert på [festival] i 2018;
- … koncert i … april 2023;
- … koncert i … maj 2023;
- … på [festival] … juni 2023;
- [Festival] … august 2023;
- [Musikarrangement] … august 2023 med kunstnerne …
- … koncert i … oktober 2023;
- … koncert i … november 2023;
- … koncert i … november 2023; og
- … koncert i … november 2023.

2.5.12 Internetundersøgelsen dokumenterer således, at klager i en længere periode har været i stand til at foretage aktiviteter, som kræver et højt mentalt og fysisk funktionsniveau, og som efter PFA's opfattelse afviger fra det skades- og symptombillede, som klager løbende har oplyst PFA om.

2.5.13 PFA forelagde herefter sagens akter for PFA's lægekonsulent, bilag F, som ligeledes vurderede, at der var diskrepans mellem de lægelige oplysninger og klagers egne oplysninger om sin begrænsede funktionsevne.

2.5.14 På baggrund heraf vurderede PFA, at klager havde forsømt sin forpligtelse til at give PFA sandfærdige oplysninger om sin erhvervsevne i forbindelse med PFA's løbende vurdering af, om klager var berettiget til fortsat bevilling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse under sin erhvervsevnetabsforsikring, hvilket klager blev meddelt ved brev den 24. januar 2024. Klager blev herefter givet en fire ugers høringsfrist i medfør af § 5 i den daværende bekendtgørelse nr. 1377 af 22. juni 2021 om undersøgelser foretaget af forsikringsselskaber (nu: Bekendtgørelse nr. 1582 af 6. december 2024 om undersøgelser foretaget af forsikringsselskaber ('undersøgelsesbekendtgørelsen')). Klager blev desuden som sædvanligt opfordret til at overveje, om hun havde behov for juridisk bistand til sagen, inden hun fremsendte sine kommentarer, idet hun på daværende tidspunkt ikke var repræsenteret af advokat. Klager blev i samme omgang gjort opmærksom på, at PFA ikke betalte hendes omkostninger til eventuel juridisk bistand i sagen, bilag 7.

2.5.15 Den 9. februar 2024 kvitterede advokat … , der tidligere repræsenterede klager, for modtagelsen af PFA's høringsbrev. Advokat … skrev i den forbindelse, at han ikke var sikker på, at han kunne nå at vende retur inden for den anførte frist, men at han ville bestræbe sig på at vende tilbage hurtigst muligt derefter. På denne baggrund blev klagers høringsfrist forlænget til den 23. marts 2024, hvilket advokat … blev orienteret om den 19. februar 2024.

2.5.16 Advokat … bekræftede modtagelsen af bekræftelsen af fristforlængelsen ved mail af 20. februar 2024 og efterspurgte i samme forbindelse, om han kunne få fremsendt de bilag, der fremgik af bilagsfortegnelsen, og som var vedlagt høringsbrevet af 24. januar 2024 i elektronisk form. Bilagene blev sendt i elektronisk form til advokat … den samme dag, som han efterspurgte dem, og samtlige bilag var allerede blevet sendt til klager i forbindelse med høringsbrevet.

2.5.17 Undertegnede blev kort tid herefter gjort opmærksom på ved mail fra advokat … af 6. marts 2024, at det fremgik af høringsbrevet af 24. januar 2024 i det standardiserede afsnit om behandling af personoplysninger, retten til berigtigelse og muligheden for at klage, at klagers bemærkninger skulle fremsendes inden fire uger fra den dag, hvor klager var kommet i besiddelse af brevet samt følgebrev med videomateriale. Advokat … bad derfor undertegnede om at oplyse, hvorvidt der fandtes videomateriale i sagen, idet dette blev omtalt afslutningsvist i brevet.

2.5.18 Der fandtes imidlertid intet videomateriale i sagen, idet PFA ikke havde foretaget personobservation af klager. Det fremgik således heller ikke af bilagsfortegnelsen eller af brevets øvrige indhold, at der forelå videomateriale, ligesom der ikke i brevet var beskrevet nogle observationer, hvilket advokat … blev informeret om samme dag. Undertegnede beklagede i den forbindelse fejlen. Undertegnedes korrespondance med advokat … fremlægges som bilag G.

2.5.19 Advokat … fremsendte herefter den 21. marts 2024 klagers bemærkninger til høringsbrevet af 24. januar 2024, bilag 8. Af bemærkningerne fremgik det, at klager ikke var enig i den foreløbige vurdering af sagen, og at klager lå inde med korrespondance, dokumenter etc., som underbyggede/bekræftede klagers indsigelser. Advokat … skrev, at han gerne ville præsentere materialet for PFA, men at han egentlig ikke anså det for nødvendigt, når det i hans mailbrev af 21. marts 2024 anførte blev taget i betragtning.

2.5.20 PFA vurderede herefter, at det anførte i [advokats] mail af 21. marts 2024 ikke gav anledning til en anderledes vurdering, og da PFA ikke modtog yderligere materiale eller dokumentation fra klager efterfølgende, fastholdt PFA ved afgørelse af 12. april 2024, bilag 9, selskabets vurdering.

2.5.21 Efterfølgende, den 5. maj 2024, indbragte klager undertegnede for Advokatnævnet, hvor Advokatnævnet skulle tage stilling til, om undertegnede havde overtrådt god advokatskik bl.a. som
følge af, at det ved en fejl er anført i PFA's høringsbrev, at der ville blive fremsendt et følgebrev med videomateriale. Advokatnævnet fandt ved kendelse af 3. september 2024, at det beroede på en ekspeditionsfejl, at den omtalte passage indgik i brevet, og undertegnede blev derfor frifundet.

2.5.22 Klager fremsendte herefter en klage til PFA's klageansvarlige enhed den 21. oktober 2024, bilag 10. Ved brev af 22. november 2024, bilag 11, fastholdt PFA imidlertid deres afgørelse, idet klagen ikke indeholdt nogle nye oplysninger af betydning for PFA's vurdering.

2.5.23 Klager har ligeledes fremsendt en klage til Datatilsynet den 5. november 2024, hvilken klage fremlægges som bilag H. Datatilsynet oversendte klagen til PFA ved brev af 10. december 2024, bilag I, idet Datatilsynet vurderede, at det var mest hensigtsmæssigt at PFA selv kunne forholde sig til henvendelsen. Klagers henvendelse blev herefter besvaret af PFA ved brev af 20. december 2024, bilag J. Ved brev af 17. februar 2025, bilag K, anmodede klager imidlertid Datatilsynet om at genoptage sagen, hvorefter Datatilsynet den 2. maj 2025 anmodede PFA om en udtalelse til brug for Datatilsynets vurdering af, om der var grundlag for at genoptage sagen, bilag L. PFA's udtalelse er fremsendt til Datatilsynet ved brev af 27. maj 2025, bilag M, hvorefter der ikke er sket yderligere i sagen.

2.5.24 PFA kan derfor bekræfte, at parterne på nuværende tidspunkt afventer Datatilsynets stillingtagen til, om der er grundlag for at genoptage sagen. PFA stiller sig dog uforstående over for klagers
udlægning af sagen hos Datatilsynet, herunder oplysningen om, at der angiveligt skulle versere en sag, hvor klager forsøger at få udleveret observationsmateriale fra PFA. Klagen til Datatilsynet indeholder nemlig ikke en anmodning om udlevering af eventuelt observationsmateriale. Observationsmateriale, som desuden ikke findes.

2.6 Det er PFA's opfattelse, at klagen ikke bør tages til følge

2.6.1 Klager er ikke kommet med nogle nye oplysninger i forbindelse med klagen til Ankenævnet for Forsikring, som understøtter, at klager ikke har afgivet urigtige oplysninger eller tilbageholdt væsentlige informationer. PFA's afgørelse og sagsfremstilling i skrivelser af 24. januar 2024, 12. april 2024 og 22. november 2024 fastholdes derfor i sin helhed.

2.6.2 PFA gør derfor fortsat gældende, at klager har afgivet urigtige oplysninger eller tilbageholdt væsentlige informationer om sit funktions- og aktivitetsniveau i forbindelse med PFA's vurdering af, om hun har været berettiget til erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse. Dette på trods af, at hun i forbindelse med sin udfyldelse og underskrift af opfølgningsskemaet af 9. december 2019 blev orienteret om, at hun var forpligtet til at give PFA sandfærdige oplysninger.

2.6.3 Det fremgår ligeledes af klagers forsikringsbetingelser pkt. 5.1.6, at klager til hver en tid er forpligtet til at give PFA besked om eventuelle forbedringer i helbredstilstanden:
'5.1.6. Den forsikredes oplysningspligt
Den forsikrede har pligt til at orientere PFA Pension, hvis der sker ændringer i den forsikredes helbredstilstand eller arbejdssituation eller i typen af social eller anden offentlig indtægtskompenserede ydelse eller tilskud, som forsikrede modtager.'

2.6.4 PFA gør på denne baggrund gældende, at PFA har været berettiget til at ophæve klagers erhvervsevnetabsforsikring, som sket.

2.6.5 Det er uden betydning for vurderingen af klagers erhvervsevnetab, om klagers virke som fotograf alene er en hobbyaktivitet eller et erhverv. Det er også uden betydning, om klager har oprettet en selvstændig virksomhed, eller om hun modtager aflønning. Det afgørende er derimod, om hun er i stand til at udføre aktiviteter i et omfang, der væsentligt afviger fra de oplysninger, som hun har givet til PFA. Det er PFA's vurdering, at dette er tilfældet.

2.6.6 PFA har således kunne konstatere på baggrund af internetundersøgelsen, at klager er i stand til at være fotograf og deltage i flere forskellige fotosessioner, foredrag og fotokonkurrencer, på

trods af at hun har oplyst, at hun lider af betydelige smerter i ryggen med udstråling til benene samt
psykiske gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær, uoverkommelighedsfølelser og manglende overblik.

2.6.7 Desuden har hun oplyst, at hun ikke er i stand til at foretage hverdagsgøremål, deltage i sociale
arrangementer, og at hun må benytte hjælpemidler til helt basale ting som at tage strømper på, mv. Hun har ligeledes oplyst, at hun ikke forventer at være i stand til at arbejde igen, da hun foruden ovenstående også oplever nedsat bevægelighed i venstre arm, hovedpine, stress, angst og et generelt behov for hvile.

2.6.8 Internetundersøgelsen viser dog, at klager både er fotograf, … , … , foredragsholder og musikanmelder. Disse aktiviteter kræver både udførlig koncentration, en god hukommelse og et generelt mentalt og fysisk funktionsniveau, der overstiger det, som klager har angivet til PFA, kommunen og undersøgende læger. Dette bekræftes tillige af PFA's lægekonsulent, hvorved der henvises til udtalelse af 11. december 2023, bilag F.

2.6.9 Der henvises herudover til udtalelse fra PFA's lægekonsulent af 27. oktober 2025, der fremlægges som bilag N. Som det fremgår heraf, foretog PFA's lægekonsulent i forbindelse med ankenævnsnævnssagen en gennemgang af sagen, idet der siden den seneste vurdering er fremkommet yderligere lægelige akter i sagen.

2.6.10 I lægekonsulentens vurdering af 27. oktober 2025 fastholdes det, at:
'Både fotografering, … , foredragsholder og øvrige fra internettet beskrevne aktiviteter vil forventes at kræve både en vis fysik, fysisk udholdenhed, mulighed for at bruge især arme, hoved og overkrop i varierende evt. mere statiske stillinger samt kognitive ressourcer ift huske, overholde aftaler, koncentration, overblik o.lign.'

2.6.11 Endvidere fremhæver lægekonsulenten, at et job som fotograf vurderes:
'[…] fysisk belastende, kræve man kan arbejde i forskellige arbejdsstillinger, herunder med vrid af ryg, nakke og løft af arme, mulighed for at 'være på'. Deltagelse i sådanne aktiviteter må også kræve kognitive kompetencer, at man kan huske/kan bruge hjælp til at huske, møde til aftaler, kunne koncentrere sig længere tid mv. Også trods uro, støj, samtale. Det fremgår FT har været på festivaler og både lavet anmeldelser og taget billeder. At kunne fungere som sådan på festival med voldsomme kognitive klager vurderes ikke realistisk. Hvis man er svært kognitivt påvirket og har smerter i lænderyg, nakke og skulder vil man helbredsmæssigt set ikke forventes at kunne virke som fotograf eller lign. i støjende hektiske omgivelser med et arbejde i akavede stillinger. De beskrevne aktiviteter og det dokumenterede omfang vurderes samlet set at kræve god kognition og et generelt godt fysisk og mentalt funktionsniveau.'

2.6.12 På baggrund heraf vurderer lægekonsulenten samlet, at klager ud fra de foreliggende oplysninger og de objektivt dokumenterede lægelige- og kommunale oplysninger har et fysisk og kognitivt funktionsniveau, der vil kunne udnyttes i generelt erhverv på mere end halv tid. Dette bekræfter
PFA's vurdering af, at klager har et funktionsniveau, der overstiger dét, som hun har oplyst til PFA.

2.6.13 Det bestrides, at internetundersøgelsen fremstår 'konstrueret', og at det kan komme PFA bevismæssigt til skade, at PFA ikke har foretaget personobservation af klager. Det følger af undersøgelsesbekendtgørelsen § 3, at et forsikringsselskab altid skal vælge den mindst indgribende undersøgelsesmetode, hvilket betyder, at et forsikringsselskabs undersøgelser altid skal være proportionale. PFA kan således alene iværksætte personobservationer, når det forekommer nødvendigt, og derfor kan det heller ikke tillægges processuel skadevirkning, at PFA ikke har iværksat personobservation som følge af, at det i denne sag ikke var nødvendigt at gøre brug af mere indgribende metoder.

2.6.14 PFA fastholder derfor, at internetundersøgelsen viser et retvisende billede af klagers aktivitetsniveau og gør gældende, at aktiviteterne er påfaldende, når aktiviteterne sammenholdes med de oplysninger, som klager har afgivet til PFA, kommunen og undersøgende læger.

2.6.15 Det bestrides, at klagers deltagelse i koncerterne som anmelder og fotograf har været tidsbegrænset til maksimalt 15 minutter. Det bemærkes hertil, at det på baggrund af flere af koncertanmeldelserne kan konstateres, at klager har været til stede til koncerterne fra start til slut.

2.6.16 Som eksempler kan fremhæves klagers anmeldelse af [kunstner] i … i november 2023, internetundersøgelsens s. 10, hvor klager anmelder og beskriver koncerten fra start til slut, ligesom hun foretog interviews af koncertgæster undervejs. Klager beskrev således, hvordan gæsteoptrædenerne foregik, herunder hvordan … Denne anmeldelse viser altså med al ønskelig tydelighed, at klager var til stede gennem hele koncerten.

2.6.17 Klager tog endvidere billeder og skrev koncertanmeldelser den … august 2023 til en endags [festival] i …, hvor fem [kunstnere] spillede koncerter. Alle fem koncerter blev anmeldt og fotograferet af klager, jf. internetundersøgelsens s. 14, hvilket illustrerer, at klager var til stedet meget længere end de påståede 15 minutter.

2.6.18 Klager var ligeledes på [festival] i august 2023, hvor klager skrev en artikel om ejerne af boden … og tog billeder heraf, jf. internetundersøgelsens s. 15. Efterfølgende tog klager billeder til diverse koncerter, jf. internetundersøgelsens s. 16, hvilket igen vidner om en deltagelse i langt mere end de 15 minutter, som klager har påstået.

2.6.19 Det bestrides herudover, at klager har givet oplysning om sine aktiviteter til PFA ved telefonsamtalen den 8. september 2017, og at PFA skulle have oplyst hende om, at en sådan aktivitet ikke udgjorde frivilligt arbejde. Det bemærkes hertil, at frivilligt arbejde defineres som alt arbejde, en forsikrede foretager sig uden løn eller anden form for økonomisk vederlag.

2.6.20 De fremlagte ensidige indhentede erklæringer fra …, … og …, som alene er indhentet til sagens formål, kan heller ikke føre til en anden vurdering og har ingen bevismæssig værdi.

2.6.21 Det er desuden uden betydning, om … Kommune var vidende om klagers virke som fotograf, idet det ikke har betydning for klagers kontraktuelle forhold med PFA, hvorom hendes oplysningsforpligtelse består.

2.6.22 Det er også uden betydning, at … Kommune har tildelt klager førtidspension. Det bemærkes i den forbindelse, at … Kommunes vurdering er foretaget på baggrund af lov om social pension

§ 16, jf. § 20, og at vurderingen således er anderledes end den vurdering, som PFA foretager af klagers erhvervsevne på baggrund af forsikringsbetingelserne.

2.6.23 Desuden er det uden betydning, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vurderet, at klagers erhvervsevne som følge af hendes piskesmældsskade fra 2018 er nedsat med 15 %. Det skyldes, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurderinger foretages på baggrund af erstatningsansvarslovens regler om erhvervsevnetab, hvorfor denne vurdering er anderledes fra den vurdering, som PFA foretager sig. Det bemærkes hertil, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring hverken har kompetence eller lovhjemmel til at udtale sig om, hvorvidt klagers erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad i henhold til hendes erhvervsevnetabsforsikring hos PFA. Derfor kan Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering ikke føre til en anden begrundelse.

2.6.24 Afslutningsvist fastholder PFA derfor, at PFA har været berettiget til at ophæve klagers erhvervsevnetabsforsikring under policenr. … med virkning pr. 1. februar 2024, som sket.

2.7 Klagers erhvervsevne er ikke nedsat i dækningsberettigende grad

2.7.1 Såfremt Ankenævnet for Forsikring måtte finde, at PFA ikke har været berettiget til at ophæve
klagers erhvervsevnetabsforsikring, gøres det gældende, at klagers generelle erhvervsevne ikke har været nedsat i et dækningsberettigende omfang pr. 1. februar 2024, og at PFA derfor er berettiget til ikke at udbetale ydelser samt præmiefritagelse. Det er klager, der har bevisbyrden for, at hun har et generelt erhvervsevnetab på mindst halvdelen, og denne bevisbyrde er ikke løftet. Det bestrides i den forbindelse også, at bevisbyrden vendes, blot fordi klager har modtaget udbetalinger siden 2017. Det er helt sædvanlig praksis, at PFA løbende foretager opfølgninger af forsikredes erhvervsevne for at vurdere, om den forsikrede fortsat har ret til løbende udbetaling af erhvervsevnetabsydelser, da det til hver en tid er forsikrede, som skal bevise, at forsikrede opfylder forsikringsbetingelserne.

2.7.2 At der alene tilkendes udbetaling af erhvervsevnetabsforsikring for en periode, og at PFA løbende foretager opfølgninger, hvor forsikrede skal kunne dokumentere, at hun opfylder forsikringsbetingelsernes krav for at modtage fortsat bevilling, fremgår også direkte af klagers forsikringsbetingelser pkt. 5.1.4:
'5.1.4. Tilkendelsesperiode
PFA Pension tilkender udbetaling af løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring for en periode, der fastsættes af PFA Pension. Hvis erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettigende grad ved periodens udløb, tilkender PFA Pension udbetaling og indbetalingssikring for en ny periode, hvis betingelserne herfor er opfyldt, og så fremdeles.'

2.7.3 Der er ikke i sagen fremlagt dokumentation, som understøtter, at klager af helbredsmæssige årsager ikke skulle være i stand til at varetage et erhverv på det brede arbejdsmarked og tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder og ved brug af rette skånehensyn og tilrettelæggelse af arbejdet herefter.

2.7.4 Tværtimod vidner internetundersøgelsen om, at klager var og stadig er i besiddelse af et langt
højere funktionsniveau, end klager selv har angivet. Så selv hvis PFA har bevisbyrden for, at klager ikke har et dækningsberettigende erhvervsevnetab, er denne bevisbyrde løftet.

2.7.5 PFA finder det således fortsat dokumenteret, at klager ikke har de gener, som hun har oplyst til PFA, kommunen og de undersøgende læger, idet klager ses at kunne foretage aktiviteter, som PFA på ingen måde finder forenelige med de gener og smerter, som klager løbende har oplyst om.

2.7.6 På baggrund af de væsentlige diskrepanser mellem klagers oplysninger og den internetundersøgelse, som PFA har foretaget, gør PFA derfor gældende, at klager hverken pr. 1. februar 2024 eller nu er berettiget til udbetaling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse, og at klagen derfor ikke kan tages til følge.

2.8 Klagers bevilling af førtidspensionering er irrelevant

2.8.1 Det er fast praksis, at en kommunal bevilling ikke påvirker den vurdering, som foretages af et forsikringsselskab i relation til en forsikringstagers erhvervsevne. Det fremgår således af præmisserne i U 2011.2223 H:

'A [forsikringstager] har bevisbyrden for, at hans generelle erhvervsevne er nedsat til 1/3 eller mindre som følge af ulykke eller sygdom. Det bemærkes herved, at - - - Kommunes bevilling af fleksjob med 2/3 løntilskud ikke i sig selv skaber en formodning for, at det er tilfældet, jf. Højesterets dom af 21. december 2006 (UfR 2007.846).'

2.8.2 Dette synspunkt er på ny blevet fastholdt og uddybet i f.eks. Østre Landsrets dom af 13. oktober 2016 trykt i FED2016.223. I Vestre Landsrets dom af 4. oktober 2017 tog landsretten stilling til retten til erhvervsevnetabsudbetalinger og præmiefritagelse i en sag, hvor der havde været arbejdsprøvning og sket bevilling af førtidspension. Landsretten udtalte følgende:

'Det er efter forsikringsvilkårene en betingelse for udbetaling af gruppeinvaliderente, at [person1s] generelle erhvervsevne på grund af helbredsmæssige forhold er varigt nedsat til halvdelen eller derunder. [person1] har bevisbyrden for, at han opfylder betingelserne for at få gruppeinvaliderente.

Landsretten finder ikke, at [person1] har løftet denne bevisbyrde ved de lægelige oplysninger i sagen sammenholdt med sagens øvrige oplysninger, herunder beskrivelserne af praktikforløbene som pedel og pædagogmedhjælper og beskrivelsen af værkstedspraktikken fra [virksomhed3] i juli i 2013. Landsretten har herved navnlig lagt vægt på, at arbejdsprøvningen på de fire værksteder fra april til juli 2013 i det væsentlige har omfattet opgaver af fysisk karakter, og at det begrænsede antal timer, han arbejdede under værkstedpraktikken, ikke alene skyldtes skaden på hans hånd og smerter som følge heraf, men også hans manglende motivation og koncentration.

De omstændigheder, at [person1] har opnået førtidspension ved kommunens afgørelse af 19. december 2013, og at Arbejdsskadestyrelsen ved afgørelse af 28. februar 2014 har fastsat hans erhvervsevnetab til 65 %, kan ikke føre til en anden vurdering.'

2.8.3 Klagers henvisning til, at hun har modtaget førtidspension, er derfor komplet irrelevant for ankenævnets vurdering i nærværende sag.

2.8.4 Det bemærkes i den forbindelse, at det må antages, at klager også har afgivet urigtige oplysninger til … Kommune, og at bevillingen derfor er givet på urigtigt grundlag.

2.9 Ingen ret til omkostningsdækning

2.9.1 Det følger af Ankenævnet for Forsikrings vedtægter § 23, stk. 3, at ingen af parterne betaler omkostninger ved tvistløsningsbehandlingen til den anden part, og at det således kun er, når det

er nødvendigt for sagens behandling, at Ankenævnet for Forsikring kan pålægge en erhvervsdrivende helt eller delvist at godtgøre eller afholde udgifter til eksempelvis sagkyndige erklæringer.

2.9.2 PFA gør gældende, at nærværende sag ikke vedrører komplicerede juridiske spørgsmål, der nødvendiggør advokatbistand. Ankenævnet er fuldt ud i stand til at bedømme nærværende sag, og Ankenævnet for Forsikring bistår også med sagsoplysning, hvor dette er nødvendigt.

2.9.3 Det bemærkes desuden, at PFA loyalt har haft en høringsproces med klager og gjort klager bekendt med det materiale, som PFA havde til hensigt at træffe en afgørelse på baggrund af. Klagers
tidligere advokats involvering under høringsfasen er alene bestået i at udarbejde et udkast til klageskrift uden nogen form for øvrig dialog med PFA. PFA gør derfor gældende, at klager ikke er berettiget til at modtage et bidrag til advokatomkostninger. Det bemærkes i den forbindelse, at klager i forbindelse med høringsbrevet blev gjort opmærksom på, at PFA ikke betalte klagers eventuelle omkostninger til advokatudgifter."

Nævnet har tillige modtaget klagerens advokats breve af 18/12 2025, 17/2 2026 og 27/6 2026, samt selskabets advokats breve af 29/1 2026 og 6/3 2026.

Henset til sagens udfald er uddrag af sagens akter ikke gengivet i sagsfremstillingen, men sagens akter er forelagt nævnet.

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"**5. Særlige pensionsvilkår for PFA Erhvervsevne**

5.1. Løbende udbetaling af erhvervsevneforsikring og indbetalingssikring
PFA Pension udbetaler løbende erhvervsevneforsikring og yder indbetalingssikring, hvis den forsikrede uafbrudt i mindst 3 måneder (karensperioden) har nedsat erhvervsevnen i dækningsberettiget grad som følge af sygdom eller ulykkestilfælde.

5.1.1. Definition af erhvervsevnenedsættelsen
5.1.1.1. Nedsættelse i dækningsberettiget grad
5.1.1.1.1. Generelt om nedsættelse
Erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad, hvis PFA Pension vurderer, at den forsikredes evne til at udføre arbejde ud fra en helbredsmæssig vurdering (herefter betegnet 'Helbredsmæssig erhvervsevne') er nedsat med mindst 50 procent, og at den forsikredes indtjening (herefter også betegnet 'Økonomisk erhvervsevne') er nedsat med mindst 10 procent.

5.1.1.1.2. Den Helbredsmæssige erhvervsevne
Den Helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med mindst 50 procent, når den forsikrede - efter PFA Pensions skøn - ikke længere er i stand til at arbejde mere end 50 procent af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer. Bedømmelsen sker på grundlag af en helhedsvurdering under hensyn til den forsikredes helbredstilstand, uddannelse og tidligere beskæftigelse.

Den Helbredsmæssige erhvervsevne vurderes i forhold til ethvert erhverv. Indtil den Helbredsmæssige erhvervsevne er stationær, kan PFA Pension dog vurdere den i forhold til det erhverv, som den forsikrede hidtil har arbejdet inden for.

5.1.1.1.3. Den Økonomiske erhvervsevne
Nedgangen i den Økonomiske erhvervsevne (indtjeningsnedsættelsen) beregnes som forskellen mellem den forsikredes hidtidige dækningsgivende løn excl. obligatoriske pensionsbidrag og den forsikredes faktiske indtjening på anmeldelsestidspunktet, inklusive eventuelle sociale og andre offentlige indtægtskompenserende ydelser og tilskud, men excl. eventuelle obligatoriske pensionsbidrag."

Internetfund er forelagt nævnet.

Nævnet udtaler:

Klageren, som er født i 1970'erne og uddannet inden for administrativt kontorarbejde, blev sygemeldt i 2017 på grund af stress og diskusprolaps i lænden. Hun blev i 2018 påkørt bagfra og fik et piskesmæld. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har i ansvarssagen vurderet det varige mén efter påkørslen til 10 %. Klageren har siden haft gener i form af blandt andet hovedpine, udbrændthed, angst, rygsmerter, samt koncentrations- og hukommelsesbesvær. Hun startede den 10/4 2019 i virksomhedspraktik 3 timer om ugen. Klageren var i endnu en virksomheds-

praktik, som blev afbrudt pr. 17/1 2020 på grund af manglende progression. Hun blev tilkendt førtidspension pr. 1/5 2020.

Selskabet har ydet dækning fra 1/12 2017 til 1/2 2025, hvor selskabet har vurderet, at klageren ikke længere er berettiget til dækning, idet hun ikke har et generelt erhvervsevnetab på 50 %. Selskabet har pr. 1/2 2025 ophævet erhvervsevnetabsforsikringen. Selskabet har fremlagt internetfund fra 2016 til 2023, som viser, at klageren har aktiviteter med fotografering, hvor hun blandt andet tager professionelt udseende portrætfotos og fotos af koncerter, festivaler og lignende. Klageren ønsker fortsat at få dækning. Klageren ønsker et efter nævnets skøn fastsat bidrag til dækning af advokatomkostninger.

Selskabet har anført, at der ikke er dokumentation, som understøtter, at klagerens helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat med halvdelen. Internetundersøgelsen vidner om, at klageren var og stadig er i besiddelse af et langt højere funktionsniveau, end hun har angivet. Klageren har ikke de gener, som hun har oplyst til selskabet, til kommunen og til lægerne, idet de aktiviteter, som ses i de fremlagte internetfund, på ingen måde er forenelige med hendes oplyste gener. Selskabet har anført, at klageren har afgivet urigtige oplysninger eller tilbageholdt væsentlige informationer om sit funktions- og aktivitetsniveau i forbindelse med selskabets vurdering af, om hun har været berettiget til dækning, hvorfor selskabet kan ophæve erhvervsevnetabsforsikringen. Selskabet har anført, at klageren ved udfyldelse af flere opfølgningsskemaer har svaret nej til, at hun er "i stand til at udføre andet arbejde, herunder ulønnet/frivilligt arbejde eller bestyrelsesarbejde", men at internetundersøgelsen viser, at klageren er i stand til at være fotograf og deltage i flere forskellige fotosessioner, foredrag og fotokonkurrencer, på trods af at hun har oplyst, at hun lider af betydelige smerter i ryggen med udstråling til benene samt psykiske gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær, uoverkommelighedsfølelser og manglende overblik. Selskabet har anført, at klageren ikke er berettiget til dækning af udgifter til advokat.

38. 104350

Klageren har anført, at hendes erhvervsevne fortsat er nedsat med halvdelen, og at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i ansvarssagen vedr. 2018-ulykken har vurderet, at hendes erhvervsevne var nedsat til det ubetydelige. Kommunen har vurderet, at hun er ude af stand til at blive selvforsørgende. Klageren har været arbejdsprøvet, hvilket viste, at hun kunne arbejde 3 timer om ugen, hvorfor hun er tilkendt førtidspension. Selskabets internetfund viser i gennemsnit 7 hændelsesdatoer om året, hvilket ikke beviser, at hendes fotohobby og de beslægtede aktiviteter har et sådant omfang, at de er uforenelige med de lægelige og kommunale beskrivelser af hendes funktionsniveau. Klagerens hovedproblemstilling er en kronisk smerteproblematik i samspil med en række psykiske symptomer. Hendes symptomer og funktionsniveau er svingende, og det anbefales, at hun engagerer sig i værdibaserede aktiviteter, i det omfang det er muligt. Klageren har anført, at selskabet beslutning om at ophæve erhvervsevnetabsforsikringen er baseret på utilstrækkeligt underbyggede antagelser om enten de kraftudfoldelser, det kræver at udføre hendes fritidsinteresse, eller det timetal, som hun benytter på sin fritidsinteresse. Klageren har anført, at hun ikke har afgivet urigtige oplysninger til selskabet. Klageren oplyste ved en telefonsamtale i 2017 om hendes interesse i fotografering, og hun fik oplyst, at dette ikke udgjorde "frivilligt arbejde" i forhold til opfølgningsskemaet.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at sagen er af en sådan karakter, at den må afgøres af domstolene, hvor der kan afgives parts- og vidneforklaringer, og hvor der eventuelt kan indhentes yderligere lægelige vurderinger af klagerens helbredstilstand, herunder eventuelt en udtalelse fra Retslægerådet. Det følger af nævnets vedtægters § 4, stk. 3, nr. 3, at nævnet må afvise at afgøre sagen.

Nævnet har på den ene side lagt vægt på, at der i sagen er beskrevet betydelige nakke-, skulder- og ryggener samt psykiske symptomer, at klageren i virksomhedspraktikker kun ses at kunne arbejde få timer om ugen, at klageren blev tilkendt førtidspension, og at selskabet i 2020 afgjorde, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat mere end 50 %.

Nævnet har på den anden side lagt vægt på, at klageren ikke har oplyst om sin fotoaktivitet ved besvarelsen af opfølgningsskemaer, og at det ud fra de relativt beskedne internetfund ikke er muligt på skriftligt grundlag at fastslå, om klageren reelt vil være i stand til at arbejde halv tid eller derover.

Nævnet har henset til sin afgørelse af 26/8 2026 i sag 103805, der også angik internetfund af en person, som udøvede fotografering.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Klagegebyret tilbagebetales.

Hans-Jørgen Nymark Beck